

EL RADIOGRAMA

Rosa Marco, coneguda com "la Rosa del Tub", regenta el restaurant de l'estació d'esquí de Vallter

Planes 10 i 11

LA SÈRIE

Riera Alta és un barri de cases baixes, poc conegut per la resta del municipi

Planes 14 i 15

L'ÀLBUM

La relació del Riu Sud amb l'anomenat, antigament, passeig de l'Alameda

Plana 16

LA RADIOGRAFIA

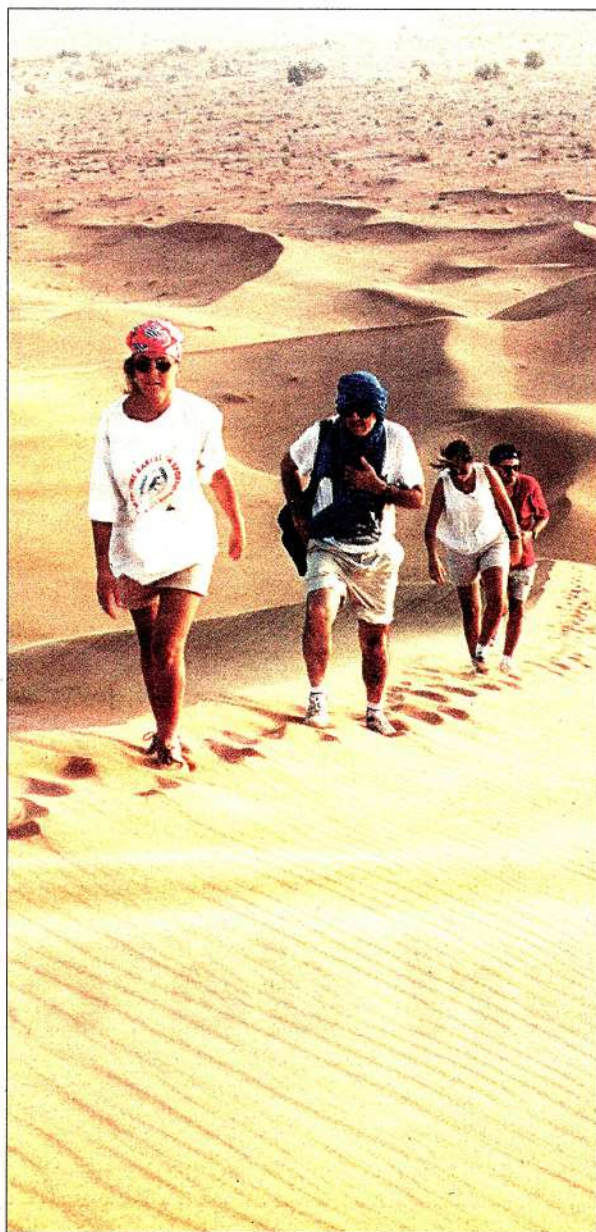
Al centre de dia de Puig Castellar hi ha avis que demostren ser emprenedors

Planes 18 i 19

EL BALCÓ DELS JOVES

La vida de Berta Nuñez és la companyia de teatre l'Avalot

Plana 24

Comença al juliol la fugida de les vacances

■ Els colomencs trien majoritàriament marxar del municipi durant els mesos de juliol i agost

■ Les opcions culturals, un dels pocs atractius per quedar-se a una ciutat que està buida

■ Les vacances són un temps de relaxament. A partir del mes de juliol i durant tot el mes d'agost els ciutadans de Santa Coloma comencen l'èxode vacacional, atrets per la diversitat d'opcions que se'ls presenten. Les opcions culturals durant l'estiu són l'únic atractiu per convèncer els colomencs que es quedin al municipi. Planes 3 a 6.

C/ ALELLA, 75 m², 3 hab., bany i lavabo, ext. carrer.
Preu: 12.200.000 ptes.

PIS LLORENÇ SERRA, 65 m², 3 hab., ascensor, reformat, ideal parelles.
9.400.000 ptes.

C/ ANSELM RIUS, 75 m², 3 hab., cuina i bany reformats, tot exterior, pàrquing.
Preu: 13.900.000 ptes.

C/ JACINT VERDAGUER, 70 m², 3 hab., balcó, tot reformat, per viure-hi ja.
Preu: 12.120.000 ptes.

C/ DALMAU, 105 m², 3 hab. dobles, bany i lavabo, ext. carrer.
13.600.000 ptes.

C/ PAU CLARIS, Àtic 70 m² + terrassa 50 m, gas necessita reformes.
Preu: 11.600.000 ptes.

C/ BALDOVINA, 55 m², 2 hab. dobles, bon estat. 7.150.000 ptes.

AV. FRANCESC MACIÀ, 68 m², 3 hab., reformat, ext. carrer, ascensor, 12.200.000 ptes.

GRAMA FINCAS

☎ 466 28 28 • C/ Pompeu Fabra, 29
08922 STA. COLOMA DE GRAMENET

TAXACIONS GRATUÏTES I SENSE COMPROMÍS

HIPOTEQUES DES DE 5.993 PTES. AL MES PER MILIÓ

PLAÇA RELLOTGE, 65 m², 3 habitacions, balcó, situació, immillorable.
Preu: 10.500.000 ptes.

C/ PERÚ, 50 m², 2 hab., tot reformat, ideal parelles. 6.500.000 ptes.

C/ RELLOTGE, 80 m², 4 habitacions, cuina i bany nous, ocasió.
Només: 12.600.000 ptes.

C/ SANTS, 65 m², 3 habitacions, per reformar, ideal parelles. Preu: 7.000.000 ptes.

RBLA. ST. SEBASTIÀ, nou per estrenar, 100 m², menjador 30 m², acabats luxe.
Preu: 25.500.000 ptes.

C/ FRANCESC MORAGAS, 85 m², 4 hab., tot reformat, gas i calefacció, ascensor. 16.100.000 ptes.

C/ MAGALLANES 60 m², 3 hab., ben conservat, oportunitat.
Només: 7.500.000 ptes

C/ MAJOR, 68 m², 3 hab., tot reformat, ext. carrer, balcó, 11.700.000 ptes

AJUDES GENERALITAT

FINANÇAMENT 100 %

EL PUNT CLUB DEL SUBSCRIPTOR

EL PUNT

INDEPENDENT,
CATALÀ,
COMARCAL I
DEMOCRÀTIC

El diari de casa.

EL PUNT

Butlleta de
subscripció

PRESENCIA

Domiciliació bancària

Caixa/banc.....
Agència.....
Adreça.....
Població.....
Nom del titular.....

Codi entitat
Codi sucursal
Dígits control
Núm. compte

Es prega que atengueu fins a nova ordre els rebuts que
presentarà Hermes Comunicacions S.A. per l'import d'una
subscripció a El Punt*.

Data..... Signatura.....

EL PUNT

Nom i cognoms.....
Carrer.....
Núm.....
Codi postal.....
Població.....
Document d'identitat.....
Telèfon.....
Signatura.....

Remeteu aquesta butlleta (o fotocòpia) per correu a:
EL PUNT
C/ de la Conquesta, 60, 08191 Badalona
o bé al fax 902 10 11 92

* L'import de la subscripció del 8 de juliol de 1996 fins al 31 de desembre de 1996 és de 25.161 ptes. Podeu fer el pagament anual, semestral, trimestral o mensual

Matí: de 9 a 2

902 22 10 10

Tarda: de 4 a 7

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ Les vacances

Alguns dels integrants del fòrum Grama mentre feien la taula rodona sobre les vacances. Foto: CARMÉ MOLINA.

Amb els mesos de juliol i d'agost el sol arriba al moment més fort i la calor es fa insuportable. Ja fa dies que els colomencs, quan poden, s'escapen els caps de setmana al camp i a la platja. La conversa sobre les vacances ja s'ha fet habitual. Sembla que l'estiu porti lligada la necessitat de marxar i així la pregunta que tothom fa a tothom és: «On aniràs aquest estiu?» Les vacances, en la societat actual, s'han convertit en una necessitat.

Les vacances, un temps de llibertat

Hi ha una diversitat d'opcions per sortir de la ciutat, però pocs al·licients per quedar-s'hi

GRAMA ■ Té al·licients l'estiu a Santa Coloma o cal marxar per disfrutar de les vacances? Per parlar de tot això, Grama ha reunit un grup de nois i noies del fòrum Grama. La Montse de la Vega és arqueòloga però treballa en una impremta; sempre que pot fa coincidir les vacances amb la seva passió per les pedres, com quan s'allista en un camp de treball dedicat a excavar un jaciment arqueològic. Un estiu va anar al Perú somiant acostar-se als vestigis incaics, però en lloc de pedres va descobrir la realitat del Tercer Món i s'hi va identificar tant, que fins va unir la seva vida amb un xicot peruà, amb qui ha contractat matrimoni.

Les germanes Molina, en canvi, són de les que cada any per les vacances d'estiu van al poble amb la família. Anar al poble és una manera molt comuna, en llocs com Santa Coloma, de fer les vacances d'estiu.

La Carme, que és la germana gran, estudia, mentre que l'Anna treballa en una carnisseria. Anar al poble és com un ritus familiar, gairebé una obligació.

Una altra noia del grup, la Carme Arana, també va cada any al poble. Ho fa amb gorg perquè diu que això li permet connectar amb les seves altres arrels, les cordoveses, encara que dedica bona part del seu temps estival a les colònies d'estiu, a fer de monitora.

En Joaquín J. Pérez tindria l'oportunitat d'anar al poble amb la família, però se n'escapa perquè s'hi avorreceix

molt; és fet a les maneres d'aquí, i els costums d'allà baix li resulten estranys; anar al poble a cases de familiars no és el mateix que anar a llocs desconeguts. En canvi disfruta fent colònies, una experiència que troba enriquidora en un camp diferent del que l'ocupa la resta de dies de l'any.

En la reunió hi participava també l'Anna Talavera, quatre anys al capdavant del

Servei d'Informació de Santa Coloma, al Mas Fonollar, i monitora de l'espai del Raval Pájaro Loco.

Explica que la major part de consultes sobre vacances que li dirigeixen els nois i noies que anaven al SIC estaven relacionades amb viatges: sortir per veure món, sortir per tenir experiències amb gent diversa, participació en camps de treball. L'Interrail és un sistema de viatjar que

té molt d'èxit entre la gent jove: per un preu mòdic tens dret a fer un nombre determinat de quilòmetres en tren per tot Europa.

Hi ha també la gent que no surt i que l'estiu el passa a Santa Coloma. La pregunta és inevitable: ¿Té al·licients, l'estiu colomenc? Sembla que l'oferta lúdica de la nostra ciutat no és gaire atractiva. Santa Coloma no té cap teatre, és total-

ment deficitària pel que fa a sales de cinema i s'hi fan pocs espectacles. S'organitzen coses per als infants i per als joves. Poques.

Tampoc la ciutat no és gaire còmoda, a l'estiu. Sort de les piscines. I, sobretot, de la proximitat de la platja, i que Barcelona és a tocar. Hi ha gent que troba que a l'estiu fa gorg anar a Barcelona perquè els carrers estan buits, tot és més encalimat i no hi falta el color, que aporten els grups de turistes que visiten la ciutat de les passades olimpíades. Però, quin és el valor de les vacances? Un temps en què la gent pot descansar? Un temps per fer aquelles coses que durant l'any no es poden fer per falta de temps?

És l'oportunitat de llegir el llibre de l'any? En la taula rodona dels joves del fòrum s'hi van donar respostes ben variades.

Afortunadament les vacances no són un període exclusiu de l'estiu. Com quan es travessa un riu, fent petits passos de pedra en pedra fins a la riba, tot l'any està escalonat de festes i de temps de lleure més o menys dilatats, en els quals la gent pot dedicar-se igualment a allò que li agrada, a allò en què s'esplaiarà més plenament durant les llargues vacances de l'estiu.

Després, passats aquests dos mesos, ve el retrobament amb els amics i tothom explica com ha passat l'estiu. Queden les fotografies i un comença a pensar en les vacances properes. En el cap de setmana que ve!

Ofertes prefabricades

GRAMA ■ Aquests dies tothom parla de les vacances i tothom es dedica a organitzar-les. També la societat consumista se n'ha apropiada; les vacances i el moviment turístic que porten al darrer mouen enormes quantitats de diner. Amb quin resultat?

La pregunta en qüestió és present en el col·loqui dels joves del fòrum convocats per Grama.

Carme Arana: «De les vacances se n'ha fet un estereotip, de seguida s'identifiquen amb imatges com l'ombrel·la a la platja o amb els viatges a l'estranger. Són

tòpics, però aquests tòpics condicionen la gent, que se sent obligada a fer alguna cosa, i fins i tot acaba patint l'estrès que suposa haver de muntar una sortida quan potser no se'n tenen ganes, o la situació econòmica no ho aconsella.»

Montse de la Vega: «Jo, quan tinc possibilitats de viatjar, al gener ja començo a buscar on aniré. A mi, viatjar em surt de dins, és una necessitat que tinc de veure món, no un resultat de la propaganda de les cases de viatges. Viatjar és el que m'agrada més. Em munto una història i estic tot

l'any preparant-ho.»

Joaquín J. Pérez: «Estic d'acord que hi ha un estereotip que inclou gastar i que es barreja amb el tòpic de la calor, dels viatges, de la possibilitat de no tenir cap horari, de fer allò que desitges, de tenir experiències noves. Però és l'estereotip de la gent que treballa. Per als joves que no treballen els altres onze mesos de l'any no té gaire sentit l'estereotip del mes de vacances.»

Anna Molina: «Jo em passo onze mesos treballant en una carnisseria i per a mi les vacances signifiquen

trencar la monotonia quotidiana, no haver-me de llevar d'hora i tenir la possibilitat de descansar. No penso en què podré fer, sinó a descansar.»

Anna Talavera: «A mi el que no m'agrada és que tothom faci les vacances els mesos de juliol i agost, perquè sortim d'un món massificat i novament, durant les vacances, entrem en la massificació. Jo triaria el setembre. Evito les aglomeracions, per això m'escapo a la muntanya i miro perdre'm en pobles que no siguin turístics, en els quals puc establir contacte amb la gent.»

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ Les vacances

Durant les vacances, en moltes ocasions es poden fer totes aquelles coses que no s'han pogut fer durant tot l'any. Fotos: GRAMA.

Quan arriben els mesos de vacances, molta gent pensa a aprofitar el temps i fer tot allò que no ha pogut portar a terme durant la resta de l'any. Què vol dir això? Aprendre un idioma? És una opció, i no sembla pas que sigui massa rara, sinó que hi ha molts joves que durant les vacances van a l'estranger, a escoles preparades, per aprendre un idioma, particularment l'anglès.

Uns mesos per a dedicar al relaxament

Hi ha gent que aprofita les vacances per fer allò que durant l'any no pot fer

GRAMA ■ Per als estudiants les possibilitats d'estudiar a l'estranger són infinites. Els que no són estudiants ho tenen més difícil però hi ha nois i noies que no vacil·len davant de les condicions més pesades, com és treballar en un hotel, a canvi de la manutenció i d'uns diners, o servir d'*au-paire* en una casa particular. En contrapartida el contacte amb el país que s'ha triat és més intens. Anna Talavera explica: «Molts cops, després d'haver sortit i d'haver-te gastat els diners, no t'ho has passat bé. Un es carrega d'obligacions, has d'anar aquí, has d'anar allà, et passes els dies fent coses... Particularment a les senyores de la casa les vacances els acostumen a resultar pesades perquè, en unes condicions en què els falten les comoditats de casa, han de continuar tenint cura de la casa i cuinant. Sovint, quan te n'adones, s'ha acabat l'estiu. Per això penso que seria molt convenient que abans de programar res ens preguntéssim què ens aniria bé per re-

laxar-nos. Es mira massa cap a fora i poc cap a un mateix. No hi ha res que et faci més satisfacció que sentir que estàs bé, i que t'enriqueixes tant pel que fa a la salut com personalment.»

Carme Molina, pel seu cantó, creu: «És el que experimentes quan vas de monitora a unes colònies. L'ex-

periència és nova. Vius en contacte amb la natura. Coneixes de prop la conducta dels nens i de les nenes. I treballes en equip amb els altres monitors. És veritat que et canses però et sents molt feliç i, a sobre, tens la satisfacció d'estar fent una obra per als altres.» Joaquín J. Pérez va comentar: «Par-

lem com si tothom fes vacances però la veritat és que aquest muntatge només té sentit per a la gent que està integrada en la societat, per això formen part del consum general. Fer vacances vol dir fruit de prou llibertat per fer coses diferents de les que la vida et fa fer habitualment. Ho diré proposant un

seguit d'antífes: durant l'any, la gent és sedentària, per les vacances viatja; guanya diners, durant les vacances els gasta; es regeix per un horari establert, a l'estiu fa el que vol. A la ciutat es viu d'esquena a la natura, en les vacances es contacta amb aquesta. Durant l'any es viu immers en

la pròpia cultura, en temps de vacances se'n descobreixen d'altres...». Anna Trallero: «Tu, Quim, has fet un bon retrat de les vacances que deiem estereotipades, però n'hi ha d'altres menes. Hi ha la d'aquells que aprofiten el temps per treballar per als altres anant, per exemple, a fer feina solidària al Tercer Món, o la dels que les aprofiten per formar-se, apuntant-se a cursos d'estiu, o anant a aprendre un idioma... Jo, si m'estigués sense fer res, m'angoixaria.»

Montse de la Vega afegeix: «Per fer coses interessants tampoc fan falta tants diners. Jo m'he mogut molt, es pot dir que he anat a tot arreu, a un munt de països d'Europa i a Amèrica sense gastar excessivament. El que cal és estar atents a les ofertes que hi ha. La Generalitat i els ajuntaments organitzen força coses per als joves.»

Joaquín J. Pérez: «No pot passar que tant pensar en les vacances ja no se sàpiga trobar gust al dia a dia, que és la nostra condició al llarg d'onze mesos?» Carme Arana contesta, i assegura: «Jo no ho crec així. Pensem en les vacances d'estiu ara, perquè són aquí. Però la gent també s'ho munta bé la resta de l'any per passar les setmanes de diumenge a diumenge, i de pont a pont. A més, hi ha les vacances de Nadal, de Setmana Santa, el pont de la Constitució.»

Joaquín J. Pérez: «Tornant a la qüestió de les peles que havia encetat la Montse. Gràcies a coses com això de l'Interrail, molts joves s'han pogut fer un tip de viatjar. És un sistema molt apropiat per a la gent molt jove, després t'agrada més prendre-t'ho amb més calma i veure les coses amb més profunditat, encara que en vegis menys.» Montse de la Vega: «L'Interrail gairebé té tant d'al·licent per l'aventura per si mateixa com pels coneixements que t'ofereix. Vas una mica a l'aventura. El mateix fet d'anar en tren ja té la seva emoció. Com que fas viatges llargs, et relaciones amb la gent del teu compartiment, i et trobes joves com tu, que viatgen igual que tu, i gent moguda per interessos molt diferents.»

Carme Arana: «El que apuntava d'anar al poble, és una manera igualment barata de fer vacances. Jo no hi vaig cada any però quan hi vaig, m'agrada. Potser perquè el meu poble és una ciutat, Còrdova, no trobo els inconvenients que apuntava el Quim quan es referia als pobles petits. A Santa Coloma hi ha molt gent que ho fa. Els pares hi han viscut i els causa emoció retrobar la casa on van néixer. Tot el passat el tenen allí. Si no fos per les vacances llargues d'estiu aquets viatges al sud amb prou feines es farien.» Joaquín J. Pérez conclou: «Una manera encara més barata de fer vacances, que pot ser molt satisfactòria, és llegir un bon llibre.»

Lluita a favor del temps lliure

GRAMA ■ Actualment tothom es creu que té dret de fer vacances i, en realitat, és un dret universal. Però fa molt poc temps que les vacances i els dies de festa són patrimoni de tothom. Durant molts anys, els obrers han hagut de lluitar de valent per conquistar un temps de lleure. Amb l'era industrial, les condicions laborals eren inhumanes, no es reconeixia la setmana laboral i la jornada de treball no estava regulada. L'allargament de la jornada de treball va ser una conseqüència de la industrialització. Amb la in-

roducció generalitzada de les màquines i obrer va quedar-hi lligat.

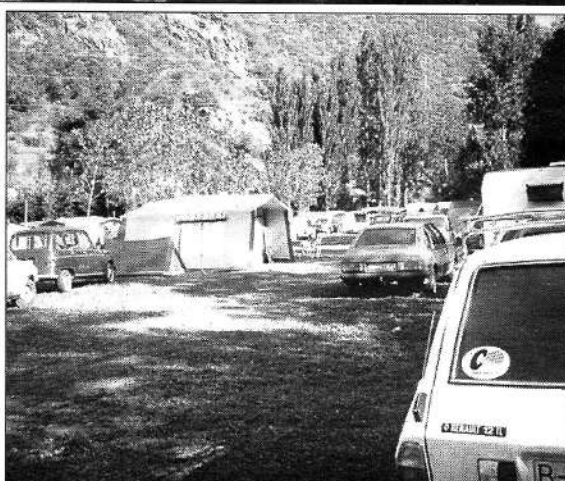
Des de principi del segle XIX es van fer experiències puntuals que van demostrar que es podia reduir la jornada sense que la producció disminuís. De les 16 hores inicials es va passar a 12, després a 11 i mitja fins a arribar a les 10 i mitja. Però no n'hi havia prou amb iniciatives privades, va fer falta que l'estat hi intervingués, que hi hagués un progrés tècnic de les màquines i, sobretot, que els obrers, amb la seva lluita, provoquessin el canvi. La implantació de

la jornada de 8 hores va ser una de les demandes més repetides i més importants de la classe treballadora, des de final del segle passat. En un primer de maig (any 1886) en una manifestació per les 8 hores van morir els que es coneixen com els màrtirs de Chicago: una bomba va matar sis treballadors que es manifestaven i un policia, i després van ser executats quatre dirigents sindicalistes, mentre que un cinquè es va suïcidar. A Espanya, la setmana de 8 hores no es va implantar fins a l'any 1902 per als treballadors de l'Estat, però,

efectivament, no es va generalitzar fins a la postguerra, concretament fins a l'any 1919. El descans setmanal tenia una tradició bíblica, però tendia a desaparèixer. Va fer falta que en el Tractat de Versalles (1921) s'imposés un descans mínim de 24 hores, que s'havia d'observar, si era possible, en diumenge.

L'aparició de les vacances retribuïdes va ser una conseqüència de l'existència dels organismes paritaris, que van anar-les exigint, tot i que hi havia alguna indústria que anteriorment ja les concedia.

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ Les vacances

Isabel Labella, a la segona residència. A sota, a l'esquerra el poble de Susanna Presas Rodríguez i a la dreta, un càmping. Fotos: GRAMA.

Amb les primeres calors de l'estiu, és moment de planificar les vacances. Al mar, a la muntanya, fent un viatge o, senzillament, anant al poble a veure la família. En aquest reportatge, tres habitants de Santa Coloma ens expliquen quina és, segons el seu parer, la millor manera d'allunyar-se de la realitat quotidiana. En una segona residència, al poble dels pares o de càmping; opcions, totes vàlides, que podran ser analitzades pels lectors.

Possibilitats per aquí i per allà

Els colomencs proposen diverses opcions per passar les vacances lluny de la seva ciutat

GRAMA
● Segona residència
 Isabel Labella Pérez, una mestressa de casa que viu a can Mariner, ens explica: «Tot va començar fa un munt d'anys, vint, aproximadament. Llavors jo ja tenia tres dels meus quatre fills i pensar a passar l'estiu fora de Santa Coloma se'ns feia una muntanya. Calia pujar als trens carregats de maletes, moltes vegades inservibles, per anar a Vilanova i la Geltrú, que era on vivien els meus pares. L'estiu a Vilanova ens oferia tot allò que no teníem aquí durant la resta de l'any, platja, un

passeig marítim ample i llarg on podies perdre't una bona estona i, sobretot, tranquil·litat. Un bon lloc per gaudir de les vacances, tota la família junta. Però les vacances es reduïen a una setmana, o, com a molt, a quinze dies. Tan bon punt el temps ens ho va permetre, estalviant una mica, vam decidir comprar un pis a Vilanova.

Sabíem que sí no ho fèiem en aquell moment potser no ho faríem mai més. Tot estava a l'abast, encara que al principi resultava una mica car comprar a Vila-

nova, en un lloc que l'aigua era un autèntic problema. Vaig trigar un bon temps a acostumar-me a no poder beure ni cuinar amb aigua de l'aixeta. Era una bona inversió que ens assegurava unes bones vacances i la llibertat d'aprofitar-les a la nostra manera. Amb el temps hem aconseguit entre tots fer de la segona residència ben bé una primera residència, on s'ho passen molt bé els meus fills, ja grans, i la meua única néta. L'avantatge de tenir una segona residència a prop d'on un viu durant l'any és que tens la possibilitat de fugir

més fàcilment i d'aprofitar sempre que pots qualsevol moment per passar-hi uns dies de tranquil·litat. També té els seus inconvenients i els seus punts febles. Però, així i tot, crec que et compensa perquè sempre tens segures les vacances. Aquesta és la meua tria, és com a mi m'agrada viure l'estiu i fins i tot considero la possibilitat que, en un futur, la que avui és segona residència acabi convertint-se en la primera.»

● De vacances al poble
 Susanna Presas Rodríguez, estudiant d'història

que viu al Riu Sud, ens explica que:

«Quan la calor comença a notar-se per tota la ciutat tots tenim present que les vacances d'estiu s'apropen. Per mi, això significa que un cop més hauré de marxar cap al poble del meu pare, a Pontevedra. Més concretament dividim el temps entre dues poblacions: Lalín, una localitat d'uns 27.000 habitants, i l'aldea del meu avi, amb només 20 o 30 veïns.

El contrast és molt gran, però en els dos casos es respira el mateix ambient de tranquil·litat. En arribar tot

és diferent, el meu avi i les meves ties tenen una casa de camp, amb vaques lleteres i tota mena d'animals, que són els que els permeten viure d'una manera molt tradicional. Ells mateixos fan la matança i recullen el cereal i, el que més m'agrada, és que en aquestes temporades de més feina la família i els veïns es reuneixen per col·laborar en tot, en un ambient que a la ciutat no es troba.

És una via perfecta per oblidar-te de les presses i de l'estrès de la ciutat, de fet et sents més lliure i et prens la vida amb molta més tranquil·litat. Vaig al poble des que era petita i encara de vegades ho trobo una mica monòton, sempre penso que és l'única vegada a l'any que tenim temps per anar-hi i saber que tota la família ens espera durant tot l'any. Quan som al poble, ho aprofitem per visitar les altres províncies i fer una mica de turisme i així no et sents tan limitada per un sol espai. A més: sempre anem a la platja, i a les festes dels pobles de la rodalia i fem grans menjades familiars a les cases de tots els oncles. Amb totes aquestes coses les vacances queden arrodonides i, com sol passar sempre, quan millor t'ho estàs passant ja et toca tornar a casa.»

● Anar de càmping

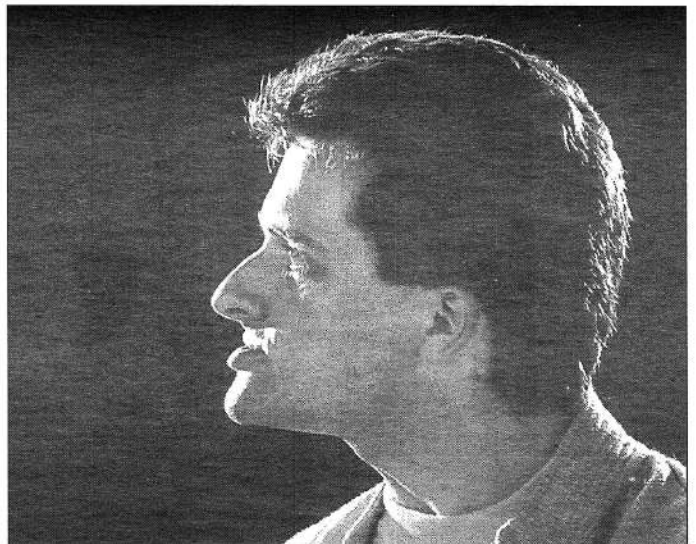
Josep Lluís Sanz Montero, un administratiu del barri Llatí, ens explica: «Quan jo era jove, amb els amics del cau sortia molt d'excursió, cosa que m'agradava moltíssim i que vaig estar fent fins que vaig deixar els escoltes.

Es pot dir que amb els anys vaig abandonar les excursions i em vaig decantar pel cotxe i ja no vaig fer cap més sortida amb tenda de campanya. Però quan vaig tenir el nen i la nena, la meua dona i jo ens vam haver de plantejar les vacances. Anar d'hotel sortia massa car, i amb nens petits no era el més indicat i no podíem comprar una rulot, que era el que ens feia més gràcia.

Llavors vam decidir anar a un càmping. A mi em va costar decidir-me, perquè quan era escolta la gent dels càmpings ens la miràvem una mica malament i em semblava que això de posar la tenda al costat de tantes tendes de gent que no coneixes és una mica desagradable. Va ser així com vam llogar una tenda gran i vam anar al Pirineu, a la vall de Boí. El lloc ja el coneixia, però no la vall, perquè sempre pujàvem més amunt. El càmping era a la vora del riu i hi vam anar amb una altra parella i el seu nen. Haig de confessar que vam quedar-ne molt contents i que des d'aquell estiu vam repetir l'experiència tots els anys. Trobo que la vida d'un càmping és la millor per als nens, tot el dia estan corrent i tu no has de patir.

Però la veritat és que no tan sols va ser una estupenda descoberta per als nens sinó també per a nosaltres, la gent gran. Com que a la tenda no estàs tan còmode com dins de casa, surts i fas la vida fora i et relaciones amb la gent del càmping.»

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ Les vacances

L'actor polifacètic Pepe Rubianes en una de les seves actuacions. A la dreta, a dalt, l'actor Toni Albà. A sota, signatura del conveni del Grec. Fotos: GRAMA.

Festes de barri, exposicions, cinema, música, tallers infantils, colònies, excursions d'un o més dies... Quan arriba l'estiu, les activitats de lleure organitzades per les institucions o les entitats cíviques creixen com l'escuma per fer més suportable i entretingut l'estiu per als que l'han de passar a ciutat, o per donar opcions als que volen gaudir de les vacances sense fer grans despendis. De propostes, n'hi ha moltes, i totes estan obertes als ciutadans.

Vacances ben aprofitades

Santa Coloma ofereix diverses alternatives per passar les vacances sense moure's de la ciutat

BEGOÑA CORZO ■ La gran novetat d'aquest any a Santa Coloma és l'obertura a l'àmbit metropolità del Festival Grec'96, que s'allunya una mica del centralisme barceloní i obre les portes d'alguns dels seus actes a Santa Coloma i l'Hospitalet. La nostra ciutat tindrà un espai anomenat Global Music que, durant el mes de juliol, acollirà ritmes i sons d'arreu del món. També hi haurà teatre —i del divertit, que és el que ve més de gust per fer suportable la canícula—: Pepe Rubianes, The Chancelletes i Toni Albà visitaran Can Roig i Torres. Els actes no tenen pèrdua, només cal seguir totes les desenes de banderoles vermelles que pengen des de fa molts dies dels fanals de la ciutat anunciant l'arribada del Grec. Els nens són els veritables reis quant a activitats programades. L'oferta pensada per a ells és molt àmplia. Les vacances d'estiu són una mag-

nífica ocasió perquè s'inicien en unes activitats diferents a les esgotadores sessions escolars, per descobrir nous interessos i per formar-se sense deixar de jugar. Per això, i perquè als nens els beneficia passar uns dies fora de la família, es van inventar les colònies. Rara és l'associació, la parròquia o el grup excursionista que no organitza un campament perquè passin uns dies al camp o la platja. Tallers de teatre, de fotografia o cursos d'idiomes aquí o a l'estranger, granges escola o rutes i acampades per iniciar-se en els esports d'aventura són algunes de les ofertes d'un estiu que pot convertir-se en una molt bona ocasió per aprendre coses que no es troben en els llibres. I si els nens no marxen de colònies, a Santa Coloma també s'ha programat, amb el nom de Campus Infantils d'Estiu'96, un conjunt d'activitats lúdiques i esportives en què els nens i nenes po-

dran practicar diversos esports (handbol, rugbi, bàsquet, futbol de sala, volei i bàdminton) i anar a la piscina, fer excursions o preparar festes, en qualsevol de les sis instal·lacions esportives municipals.

Temps d'estudi

Les vacances han deixat de ser el moment del no fer res, i cada cop més es pensa en aquestes com un moment idoni per arrodonir el curs. Així, el temps de lleure es converteix en el moment ideal per completar el que no hem après o no hem pogut fer per falta de temps durant la resta de l'any. La formació contínua s'ha convertit en un tema tan de moda com necessari per no perdre el tren del mercat laboral. Així, les universitats d'estiu creixen als mesos de calor com els bollets amb la pluja, els cursos de postgraduat, d'idiomes, les beques Erasmus de tres mesos, els tallers de forma-

ció... i cursos tan variats com els de ceràmica o danses tradicionals, rescaten els estudiants insatisfets amb el seu rendiment escolar i els no tan joves que pensen que el temps més profitós és el que es dedica a la formació humana, intel·lectual i artística. Així, la Biblioteca Central de Santa Coloma ha ampliat horaris i fins al setembre obrirà les sales de lectura al matí, i també organitza tallers de creació literària, de tècniques de lectura ràpida i eficaç, i de mètodes d'estudi perquè els joves reflexionin sobre els seus punts febles i cerquin alternatives als mals costums adquirits al llarg del curs.

Sembla que ja no queda cap opció que no estigui organitzada o que no sigui susceptible de ser-ho. Fins i tot es pot posar en pràctica la solidaritat durant els mesos d'estiu. Moltes persones participen cada any en els anomenats Camps de Treball Solidari, que organitzen

diverses entitats colomenques o d'àmbit més general. L'objectiu és col·laborar en projectes de cooperació a través d'un treball voluntari concret que ajudi a la comunitat d'acollida. Dos o tres mesos a l'any de voluntarisme són poc temps per ajudar a pal·liar els problemes dels països del Tercer Món, bastant escèptics amb aquesta «solidaritat de temporada», però els que han provat aquests camps expliquen que l'experiència és molt enriquidora i té un alt contingut de sensibilització i d'estímul per continuar, després, la tasca de solidaritat. Per a altres, és només una forma de passar unes vacances estiuenques en contacte directe amb la gent d'altres cultures. Sigui com sigui, en les entitats humanitàries, que treballen tot l'any per ajudar els més desfavorits de fora del nostre país, creixen les demandes de «turistes solidaris» quan s'apropa l'estiu.

La fira Entreculturas serà un bon moment per prendre contacte amb la diversitat ètnica i cultural sense sortir de Santa Coloma i saber si tenim un cor solidari. Està organitzada pel comitè local *Som iguals, som diferents*, membre de la campanya europea de la joventut contra el racisme, la xenofòbia i l'antisemitisme, i se celebrarà al Puig Castellar els dies 13 i 14 de juliol. El programa inclou la fira Entreculturas, conferències, balls tradicionals, mostra gastronòmica i activitats lúdiques i culturals amb la idea de fomentar la tolerància i el coneixement mutu entre els pobles de procedència diversa.

De festa en festa

L'estiu és també la temporada en què se celebren la majoria de les festes majors, les quals constitueixen una bona alternativa per a aquells que no poden marxar de vacances però volen animació i refermar el contacte amb els seus veïns i la vida de barri. Al juliol se celebra el gruix de les festes dels barris de Santa Coloma. És l'ocasió d'anar fent boca tot esperant la festa major de la ciutat, al setembre, l'últim gran acte que, inexorablement, cada any marca la fi de les vacances estiuenques. I a esperar, un altre cop, que arribi el Nadal...

EL TEMA DEL MES ■ Panorama de les arts escèniques a Santa Coloma

La finalització de les obres del teatre de Josep Maria de Sagarra servirà per potenciar l'activitat cultural de la ciutat. Foto: D. SAURA RAMIRO.

La presentació de la Coordinadora d'Arts Escèniques de Santa Coloma, l'endarreriment de les obres del teatre Josep Maria de Sagarra i la crítica d'un sector d'entitats de la ciutat envers la política cultural de l'Ajuntament han fet que aquest mes hagi estat mogut en el món de les arts. Conjugar espectacles de qualitat amb la participació de les entitats en la programació i en l'accés als equipaments és la solució per aquesta situació que, actualment, té punts de vista força diferents.

Ser o no ser

Els grups teatrals es debaten entre la voluntat de supervivència i la manca d'equipaments

M. MEMBRIVES / D.S. RAMIRO
■ En les arts escèniques, com en d'altres facetes de la vida, les coses són segons el color del vidre amb què es mirin. Santa Coloma n'és un exemple clar. Tothom coincideix en la manca d'equipaments culturals a la ciutat, però les solucions que aporten són diferents.

La presentació de la Coordinadora d'Arts Escèniques, a finals de maig, va servir per reflectir la vitalitat dels grups de teatre colomencs. Els responsables de l'entitat, que aplega tretze grups teatrals, van aprofitar l'ocasió per denunciar la manca d'ajuts que rebien per part del consistori, que, segons diuen, *mima* més altres menes de manifesta-

cions culturals com ara la Fira d'Abril o el festival de sevillanes de Can Zam.

Fa unes setmanes, un grup de colomencs vinculats al món del teatre van fer una crida per denunciar la manca d'espai per a activitats creatives que hi ha a la ciutat i també la destinació de les partides del pressupost de cultura. Després d'una primera reunió, van decidir adreçar-se a l'Ajuntament per reclamar una relació per escrit de les partides pressupostàries corresponents a l'àrea de Cultura.

Fogué respon

El tinent d'alcalde responsable de Cultura, Antoni Fogué, assegura que aquest grup d'entitats que s'ha reu-

nit recentment per qüestionar la distribució de les partides del pressupost municipal destinades a cultura no s'han adreçat a ell per demanar-li cap mena d'explicació. El responsable de Cultura explica que en els darrers mesos s'ha reunit amb més de 40 grups i sempre ha donat resposta «a tothom que s'ha adreçat a mi, encara que no haguem coincidit en tots els plantejaments». Considera que els impulsors de la iniciativa «són persones concretes que no representen la totalitat de la coordinadora ni el sentir de la majoria de grups teatrals de la ciutat».

Fogué va més enllà i assegura que comparteix la petició de fer més equipaments

culturals perquè «sempre fan falta més coses de les que tenim». Tot i això, el tinent d'alcalde creu que la situació ha millorat respecte fa alguns anys i s'han anat cobrint les deficiències existents. Amb tot, la Sala Vilasca, un equipament que podria haver paliat gran part de les mancances culturals de la ciutat —tant per la seva estructura com per les seves dimensions— és avui l'oficina de l'Inem. Algunes entitats de la ciutat es queixen que no s'hagin donat alternatives a aquest espai, que inicialment estava destinat per a usos culturals.

Respecte el teatre, Antoni Fogué assegura que parlar sobre la gestió futura del Josep Maria de Sagarra

«és fer ciència-ficció» perquè es farà una oferta pública de gestió de l'equipament i «tothom que ho vulgui i reuneixi les condicions podrà presentar-s'hi». Les entitats de la ciutat volen que se'ls permeti la possibilitat d'assajar al nou equipament. En definitiva, critiquen un tracte discriminatori de les entitats locals respecte els grups forans. Potser, les entitats no es fixen tant en el nombre d'equipaments sinó en l'ús que se'n fa, que els limita l'accés. I citen exemples: la Sala Mas, Can Sisteré o el Centre de Creació Artística el Molinet. Si a això s'hi afegeix la reducció de les subvencions de l'Ajuntament, les queixes s'accentuen.

LA CRÒNICA

Sis a la recerca d'una sala

JOAN FERNÁNDEZ

Fer o no fer teatre a Santa Coloma, aquesta és la qüestió. El teatre t'el pots prendre de moltes maneres. Pots voler dedicar-t'hi professionalment o simplement fer-ne per divertir-te i perquè et vingui a veure els quatre amics. Hi ha de tot. Però tots els tipus de teatre necessiten uns mínims: tenir uns espais per assajar-hi, una sala per estrenar-hi, sense oblidar mai la mal rebuda ajuda institucional. Però a Santa Coloma gairebé no es compleixen aquests mínims i el teatre penja d'un fil, el fil de l'esperança i l'entusiasme de tots aquells que pugem a un escenari.

Aquest no és només el problema dels actors. Escultors o pintors lluiten per tenir llocs on desenvolupar el seu art, però, és clar, sales com la del casal del Mas Fonollar o Can Sisteré són massa elitistes. Possiblement les grans concentracions com la FERIA de Abril donen més diners, però això només recull una part de la societat.

Mort Franco, van començar a sortir grups de teatre, com Txulapís o La Lluna. Van fer el camí que ens ha dut a la situació actual en la qual la majoria de les companyies han decidit unir-se a la Coordinadora d'Arts Escèniques de Santa Coloma de Gramenet. Aquesta intenta ser una solució contra el poc interès de l'Ajuntament pel teatre. En el festival Escenes'96 es va veure un alt nivell, producte del treball constant i en moltes ocasions poc recompensat.

Hauríem d'obrir els ulls per veure que ens trobem en una ciutat diferent, que és capaç d'entrar en el rècord Guinness per reunir 400.000 persones ballant la folklorica *Macarena*. Però no ens volem obrir, volem continuar immersos en el somni de poder fer de la nostra ciutat un centre de les arts escèniques.

No es troben més que greus problemes. La situació del teatre Josep Maria de Sagarra, que sembla dur el mateix camí que la Sagrada Família, comença a ser desesperança d'obres després de sis anys d'obres. Encara podem recordar com a la primavera del 94, poc abans de les eleccions, és clar, des de l'Ajuntament es va donar a conèixer el projecte definitiu. Ja començàvem a fer-nos a la idea de poder actuar al nostre teatre; dic nostre com ho poden dir tots els colomencs facin o no teatre. Però tot això va ser un miratge. A més, ara, la possibilitat que s'ho quedi una empresa privada, com podria ser Focus, va prenent força. Aquesta decisió faria que els grups colomencs quedessin en segon terme, uns grups colomencs cansats d'assajar al menjador de casa.

De la Sala Goya al Josep Maria de Sagarra

M.M./D.S.R.
■ Des que la sala Goya es va tancar l'abril de 1990 per rehabilitar-la completament, els veïns de Santa Coloma encara esperen. Uns anys abans, el 1985, l'Ajuntament la va adquirir per un valor de 25 milions de pessetes, que posteriorment han estat abonats al municipi per la Generalitat. En aquests cinc anys, s'hi van fer un seguit de millores en el sistema de calefacció i de refrigeració i en la seguretat. Eren els dies en què un abonament força econòmic servia per veure diverses obres

teatrals de diferent qualitat: pagaves abans de conèixer la programació i sabies que pots en un dia arribava una obra coneguda i que després tocava el torn d'artistes novells no tant cotitzats.

El juny de 1990 Santa Coloma entra com a membre fundador en el Consorci de Teatres Públics de Catalunya. La vida teatral de la ciutat gaudia de bona salut. El tancament de la sala Goya va estroncar parcialment aquesta línia. El motiu és evident: si no hi ha lloc per assajar, difícilment es pot crear. Des del 1990, San-

ta Coloma està òrfena de teatre municipal. Els escenaris de la Cooperativa la Colmena o de l'institut Puig Castellar, conjuntament amb l'adequació dels jardins de Can Roig i Torres a l'estiu, són alguns dels pocs espais disponibles a la ciutat per al teatre. Durant aquest temps, les entitats han hagut d'anar de lloguer en diversos locals de la ciutat.

Comença la feina

El 1993 va ser l'any del teatre. Les administracions s'havien posat d'acord per treure la pols de l'equipa-

ment i es va aprovar inicialment el procés d'arranjament de la sala. Finalment, el 1994 es van adjudicar les obres a l'empresa Constructora Catalana SA, que havia de fer un teatre de 600 localitats en una superfície de 1.300 metres quadrats. Havia de ser el teatre municipal Josep Maria de Sagarra. En principi, s'havia d'inaugurar coincidint amb la Festa Major d'estiu de 1995. A hores d'ara, a les portes de la Festa Major d'estiu de 1996, seria un èxit que s'acabés abans de final d'any.

L'optimisme municipal es

va anar tornant pessimisme a mesura que l'empresa Constructora Catalana no complia els terminis de lliurament. Al final, en veure que dos jutjats havien embargat els béns de l'empresa que feia les obres del teatre municipal Josep Maria de Sagarra, l'Ajuntament es va decidir a rescindir el contracte. Aquesta mesura, que endarrereix encara més el procés, no es va prendre abans per evitar aquesta mateixa conseqüència. Ara, quan queda per fer el 20% de l'equipament, s'han de tornar a licitar les obres.

Santa Coloma, ciutat metropolitana

El pla estratègic de Santa Coloma arribava a la conclusió que l'únic futur possible que té la nostra ciutat és ser una ciutat residencial. Hi arribava gairebé per exclusió, ja que les anàlisis fetes sembla que demostren que no es pot pensar reconvertir-la en ciutat industrial.

Que no és ni serà una població turística és una cosa òbvia. En tot cas, hi hauria una alternativa: la de fer-ne una ciutat eminentment comercial, no només en el sentit d'ofrir un bon servei als ciutadans colomencs, sinó pensant atreure compradors de l'àrea metropolitana, especialment barcelonins. Aquesta és, però, una solució difícil. Ciutat residencial no vol dir, de cap manera, ciutat dormitori. La ciutat dormitori és aquella que amb prou feines serveix per a altra cosa que per dormir-hi. Va ser la condició de la Santa Coloma que va sorgir arran de la immigració massiva, en què la ciutat ni estava urbanitzada

ni disposava d'equipaments. La ciutat residencial a què optava el pla estratègic era qualificada d'agradable, de còmoda, de culta...

És a dir: una Santa Coloma de la qual no calgués marxar per trobar la satisfacció de les necessitats i desitjos quotidians i normals d'uns ciutadans cultes, d'un bon nivell de benestar. Aquest futur ve determinat per la condició metropolitana de Santa Coloma. Si no s'hagués trobat en el radi d'influència de Barcelona no s'hauria convertit, tan sobtadament, en l'aglomeració de 140.000 habitants en què va transformar-se l'antic poble rural. La major part de nousvinguts que ara són colomencs de fet i de cor van arribar aquí acostant-se a l'opulent capital catalana, que era on esperaven trobar feina.

La influència de Barcelona sobre Santa Coloma continua existint. Avui ja no es pot témer una annexió.

Santa Coloma vol mantenir la ini-

ciativa i si ser decisiva en el disseny del seu futur. Anys enrere, gràcies a tenir el Pla Popular, que va sorgir d'un ample moviment social, vam poder afrontar la recuperació de la ciutat i vam poder frenar actuacions que se'ns volien imposar com a inevitables.

Els colomencs afirmem tenir una elevada dosi d'identificació. I no volem ni imaginar que un dia puguem perdre l'autonomia, convertits en una barriada impersonal de la gran Barcelona. Cal tenir un projecte de ciutat ben pensat i, al darrere, la força del consens ciutadà. I cal, alhora —perquè no vivim isolats—, ser eficaçment presents en les instàncies on es planifica el futur del territori al qual estem inserits. En uns moments en què Barcelona no cessa d'empènyer el seu pla estratègic i dissenya la carta municipal, Santa Coloma ha d'anar a trobar-la per aconseguir que la ciutat que volem per demà hi trobi un encaix confortable.

Treball coordinat per promoure la cultura

El panorama cultural colomenc no està per massa alegries. A hores d'ara, la ciutat no disposa de cap sala de teatre amb prou condicions —en espera que el teatre Josep Maria de Sagarra estigui acabat— i no hi ha, almenys així ho perceben la majoria d'entitats, una política clara i consensuada entre totes les parts implicades per despertar el panorama cultural de la vila.

Fa uns dies, es presentava la programació cultural per a l'estiu. Dos dies abans, diferents grups colomencs

resumien en uns fulls impresos repartits en llocs estratègics de la ciutat un llistat de queixes: a Santa Coloma hi falten espais de creació i exhibició artística i no hi ha, segons es podia llegir, prou coordinació entre les entitats i l'administració.

La queixa de les entitats podria haver estat assumida per les associacions d'altres poblacions metropolitanes. En aquest sentit, els problemes culturals a Santa Coloma no són massa diferents dels que pot tenir Badalona, Sant Adrià, Montgat o Tiana.

Per afrontar la qüestió cal fer un esforç per les dues bandes. Segurament, l'Ajuntament hauria d'aprendre a escoltar més. Les entitats, però, haurien de comprendre que elles són les protagonistes reals i que hi ha coses que l'administració no pot solucionar. És cert que amb els diners de tots es poden crear les infraestructures i garantir la formació, però és la feina dels artistes assegurar programes atractius i interessants. Tots els passos que es puguin emprendre, però, s'haurien de basar en la suma d'esforços.

GRAMA

Edita: Hermes Comunicacions, S.A. Director: Jaume P. Sayrach. Director Executiu: Andreu Mas. Redacció executiva: El Punt del Barcelonès Nord. Fòrum Grama: Maria Josep Olivé, Eugeni Maduëño, Fernando Montenegro, Carme Molina, Xavier Luis, Xavier Guerra, Joaquim J. Pérez, Rodolfo del Hoyó, Alba Gómez, Josep Lluís Sánchez, Anna Valls i Margarida Montero.

E L D A U

La societat del benestar: orígens (1)

LURÀ ALEJOS ARANDILLA

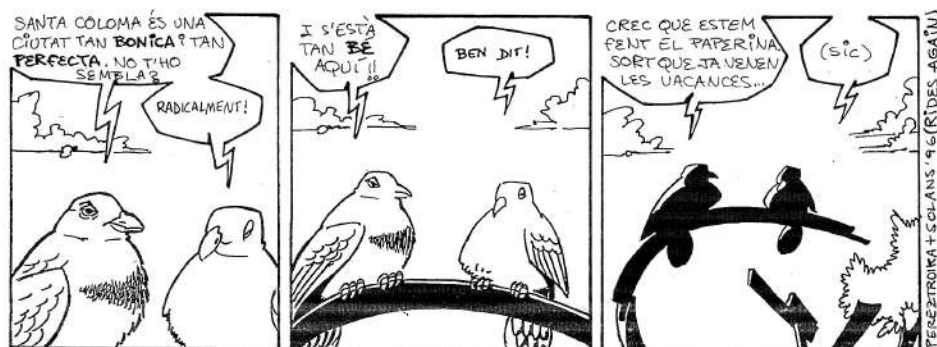
L'estat del benestar és una evolució del sistema capitalista i és fruit d'una democràcia entesa com a llibertat d'elecció en el mercat competitiu. En aquest sistema democràtic els ciutadans voten quan consumeixen un producte, de manera que es dona una assignació eficient de la qual queden exclosos els productes que no atreuen els electors. Aquesta eficiència no s'aconsegueix en un sistema d'economia planificada, en el qual, l'assignació dels recursos es du a terme des de l'estat. En l'àmbit d'una justificació científicobiològica del mercat, la idea de com-

petència és una translació de la teoria darwinista de l'evolució de les espècies: l'empresari capaç d'ofrir el millor producte quant a la relació qualitat/preu manté una situació privilegiada i estable, mentre que l'empresari ineficient resulta desplaçat i expulsat. En un segon àmbit de justificació eticoreligiosa, la lògica del mercat combrega amb la doctrina calvinista de l'estalvi i l'esforç individual, contrària a l'ideal de l'ajut i la cooperació entre els homes, més pròpia de l'ètica cristiana. És precisament fruit d'aquesta concepció cristiana que, des d'una òptica historicista, neixen els primers sistemes

de beneficència, en ordes religiosos i confraries. Ja entrat el segle XIX, amb els processos d'industrialització i el desplaçament de població cap als centres urbans, els sistemes de beneficència no poden ocupar-se de les necessitats de la població treballadora, que comença a organitzar-se en cooperatives i mútues. Tanmateix, a través de l'acció col·lectiva a la recerca d'unes condicions més dignes, aconseguixen dels governs burgesos les primeres mesures socials, considerades l'inici de l'estat del benestar.

Laurà Alejos Arandilla, cursa ciències polítiques a la UB i viu al barri Llatí.

L A T I R A

B Ú S T I A

Per una societat millor

MONTSE VELA

Un equip de la JOC de la parròquia de Can Mariner ha seguit la campanya *Per una societat millor, implica't a temps*, dirigida als joves. Les enquestes que es van fer revelen que la política provoca confusió, que els polítics no es veuen com a persones que estan al servei del poble sinó que només volen aconseguir el poder. Es constata també que la justícia gairebé sempre beneficia els més ben situats, que les prestacions socials desfavoreixen les majories i que

«Hi ha molts joves que s'impliquen en organitzacions que treballen per la pau, l'ecologia, el Tercer Món, l'alfabetització, l'acollida dels immigrants, els infants...»

la televisió pren molt temps lliure, que podria dedicar-se a la família, a la formació i al treball social. Al costat dels fets negatius també s'ha vist que hi ha molts joves que s'impliquen en organitzacions que treballen per la pau, l'ecologia, el Tercer Món, l'alfabetització, l'acollida dels immigrants, els infants... sovint dedicant-hi no només el temps lliure, sinó tota

la vida. La reflexió ens porta a creure que és possible construir una societat més igualitària, solidària i justa, si ens hi impliquem. Acabem reivindicant un sistema social millor, en què funcioni la justícia i l'administració ajudi eficaçment les famílies desestructurades, en què els polítics serveixin al poble, en què els mitjans audiovisuals siguin educatius i en què l'Església es comprometi en favor de la societat. Per provocar aquests canvis ens comprometem a continuar treballant, especialment en el camp dels infants i dels immigrants, per contribuir a donar una resposta a les necessitats de la nostra societat.

(Montse Vela, de l'equip de la JOC de la parròquia de Can Mariner).

E L R A C Ó

Què se n'ha fet, dels casals d'estiu?

XAVIER GUERRA

Aquest estiu l'Ajuntament no organitza casals infantils. La raó: hi ha pocs diners. Els anys 1990-91 les parròquies de la nostra ciutat van organitzar un casal menjador durant els mesos d'estiu. Es tractava d'una activitat d'assistència a aquells infants per als quals, amb el curs, també s'acabava la beca de menjador escolar. Ja aleshores teníem la voluntat de donar un cert sentit de continuïtat al casal i obrir-lo a tots els nens i nenes de la ciutat. A l'any següent vam començar a treballar en un ampli projecte de casals. Per fi, l'estiu de 1993 els casals infantils eren una activitat que oferia el consistori. El nostre objectiu estava assolit, però pel camí havien quedat algunes de les idees que van motivar la iniciativa del casal menjador. L'any 1993 només dos casals feien activitats a l'agost i només un d'ells oferia el servei de menjador i activitat a la tarda. L'estiu passat no hi va haver activitats a l'agost i només un centre va oferir menjador. Ara només s'organitzen casals.

L'oferta d'activitats de lleure infantil i juvenil és molt àmplia: els esports de la ciutat, algunes escoles i la iniciativa privada fan colònies, campaments, rutes de muntanya i també casals tot el mes de juliol. Hi ha molta gent a Santa Coloma que treballa en l'educació en el temps lliure dels infants i joves, una tasca mereix més interès per part de l'administració.

(Xavier Guerra és monitor d'esplai i viu al Centre)

EL MIRADOR

La ciutat educadora

ISABEL M. MUÑOZ MORENO

L'any 1990 es va fer a Barcelona el Primer Congrés de Ciutats Educadores, i es va aprovar una Carta de Ciutats, en la introducció de la qual es diu que «la ciutat educadora és un sistema complex en contínua evolució, i pot tenir expressions diverses, però sempre conferirà una prioritat absoluta a la inversió cultural i a la formació permanent de la seva població». Aquesta prioritat, en la qual van estar d'acord tots els representants de les ciutats assistents al congrés, és més necessària en una ciutat com la nostra, de la qual el primer capital és la població, la gent, i especialment els habitants més joves, que són els nens i les nenes en edat escolar. No cal dir que invertir en cultura i en formació, inicial i permanent, té dificultats.

D'una banda, les relacionades amb els temes pressupostaris, importants en un municipi com el nostre, i, de l'altra, les que són conseqüència de la manca de competències municipals en temes educatius. Malgrat tot es poden fer moltes coses superant els entrebancs amb voluntat, convenciment i il·lusió.

A Santa Coloma hi ha una gran tradició d'intervenció en educació des del municipi. No tan sols des de l'Ajuntament, sinó també des del sector dels

parets i de les entitats ciutadanes preocupades pel futur de la ciutat. Fa setze anys que funciona un programa d'activitats adreçat als centres educatius que ofereix un conjunt d'activitats estructurades i coordinades, que dinamitzen temes d'especial importància per a la formació dels futurs ciutadans, com són l'educació ambiental, l'educació intercultural, el coneixement de l'entorn social i natural... Per altra part, com s'ha vist recentment amb les protestes davant la generalització del primer cicle de l'ensenyament secundari obligatori, la comunitat educativa es mobilitza per conèixer quin és el seu futur, i per deixar clar l'educació que la ciutat vol per als seus fills. Fer de Santa Coloma una ciutat educadora, que té com a prioritat invertir en cultura i formació, implica aprofitar aquest potencial i aprofundir en el camí que ja tenim iniciat. En primer lloc, cal estructurar i afermar els canals de participació de la comunitat educativa. Cal demanar més competències educatives per a les administracions locals.

Els ajuntaments són les administracions que millor coneixen la realitat dels seus ciutadans, i tenen la responsabilitat de vetllar per la qualitat i adequació de l'oferta educativa en el seu territori. Per tant, tinguin o no competències, po-

den vertebrar les propostes per estructurar un projecte educatiu ciutadà que tingui en compte la realitat social, econòmica i cultural, per obtenir una educació global, que asseguri l'accés al saber i a la cultura sense cap mena de limitació ni discriminació.

Aquest objectiu es pot assolir potenciant i facilitant, des del municipi, els canals de participació i relació entre els centres educatius i el territori, i potenciant la coordinació de l'entramat associatiu amb tots els serveis relatius al benestar dels ciutadans.

La nostra ciutat és el resultat de l'aportació del treball, l'esforç i les il·lusions dels seus ciutadans. Encara no hem arribat a l'espai ideal que tots ens imaginem, però segur que si parléssim dels projectes per al futur tots pensariem en uns ciutadans preparats per afrontar els reptes d'una societat tan canviant, uns ciutadans que estimen la seva ciutat, que es reconeixen en els valors de la seva comunitat i que, per tant, estan disposats a participar en la seva construcció de forma crítica i creativa. La base d'aquest futur és a l'escola i, com s'ha demostrat al llarg del temps, a Santa Coloma encara queden ganes de participar en la construcció del futur. (Isabel M. Muñoz Moreno. Casal del Mestre de Santa Coloma)

LA FINESTRA

Salvar el nostre patrimoni documental

LLUÍS REY

A principi d'any, l'equip de Grama em va demanar que escrivís un article sobre el patrimoni documental de la nostra ciutat. La meua visió és pessimista. En principi evitaré parlar del patrimoni documental que té una funció administrativa, és a dir, aquell que no passa dels trenta anys. Per tant, l'exposició serà entorn de l'estat actual del patrimoni documental històric.

El 30 de maig de 1986, fa ara exactament deu anys, el ple de l'Ajuntament va aprovar per unanimitat la creació de l'Arxiu Històric de la Ciutat amb l'objectiu de «salvaguardar, ordenar, facilitar i fomentar l'estudi i la difusió del patrimoni històric i documental de la nostra ciutat». Els professionals que desenvolupen aquesta professió i executen les funcions abans especificades són els arxivistes, o les arxivistes. Però han passat

deu anys i l'Arxiu Històric encara no té cap professional que impulsi els estudis històrics. Malgrat que l'any 1995 s'obria un raig d'esperança, la retallada de personal que va fer l'Ajuntament va deixar al carrer l'única tècnica que havia estat contractada durant els últims sis mesos. Aquesta situació ens ha de fer reflexionar a tots plegats.

Santa Coloma de Gramenet és la sisena ciutat de Catalunya pel que fa a població. Totes les localitats amb característiques semblants a la nostra tenen els arxius històrics funcionant satisfactoriament: Sabadell, amb set persones de plantilla; Badalona, amb tres, i fins i tot un poble com Arbúcies, de 4.000 habitants, disposa d'un arxiver i de diversos col·laboradors.

Amb l'òbit del doctor Joan Vilaseca, ocorregut aquest any, s'hauria d'acabar

la manera de fer història local d'aquests temps passats. La ciutat haurà de posar els mitjans perquè la nova generació d'historiadors, com el col·lectiu que es mou al voltant de la revista *Agora*, pugui dur a terme el treball d'investigació en condicions. Santa Coloma és una ciutat rica en esdeveniments històrics recents. Hem d'evitar que l'abundant documentació generada pels col·lectius de la societat civil colomenca a partir dels anys seixanta es pugui perdre o dispersar. Solament un arxiver, o una arxivera, podrà evitar que la situació continuï deteriorant-se. Estic convençut que si es presentés al ple una proposta de creació de la plaça d'arxiver seria aprovada per unanimitat, igual que en aquell 30 de maig de 1986. Els representants de la ciutat tenen la paraula. (Lluís Rey, arxiver. Treballa a l'Ajuntament colomenc)

LA PLATAFORMA

D'acord amb les noves tecnologies

CARMEN MORAIRA

L'Ajuntament ha aprovat l'adscripció de la nostra ciutat a la demarcació de Barcelona-Besòs, unitat territorial dissenyada per a la instal·lació del cable, que permetrà millores substancials pel que fa a les comunicacions a distància.

A més, Santa Coloma participarà en un consorci de municipis amb la finalitat d'impulsar la implantació de la xarxa de telecomunicacions per cable i optimitzar-ne la utilització.

Si bé moltes d'aquestes millores estan en fase experimental, o estan restringides als àmbits tècnics i acadèmics, el ciutadà

ja pot gaudir d'alguns serveis. Hem d'estar a l'expectativa d'aquests avenços tecnològics per no perdre el tren de les noves tecnologies.

És important que la ciutat ofereixi les infraestructures i els mecanismes d'adaptació necessaris per incorporar els colomenes, especialment les noves generacions, als canvis socials que, sens dubte, comportarà la nova societat de la informació. En això els centres educatius juguen un paper primordial. Com sempre, tots esperem una contribució especial dels ensenyants, a les escoles i als instituts, una contribució que es

podria concretar en dos aspectes: d'una banda, educar els nens i els joves en els avenços de les comunicacions electròniques; i d'altra banda, incorporar els nous mitjans de comunicació i informació a la tasca educativa. La tecnologia ofereix als mestres unes noves eines d'ensenyament i aprenentatge. Cal recordar que Santa Coloma va ser pionera en el procés de renovació pedagògica. De nou les institucions i la comunitat educativa juguen un paper crucial per facilitar als joves la incorporació al futur. (Carmen Moraira, llicenciada en filosofia, treballa a l'Ajuntament i viu al Fondo)

LA BÚSTIA

Homenatge a pioners del tèxtil colomenc

ELENA ROC

Quan la vida és generosa amb les persones i els dona molts anys, acumulen vivències i fets d'una gran riquesa. Aquest és el cas de la Teresa Cuní i de l'Agustí Ferrer. Ella ens ha deixat fa poc, als seus 83 anys d'edat. El matrimoni va venir a Santa Coloma cap als anys cinquanta per obrir una fàbrica tèxtil. El pare de l'Agustí havia estat a França arran de la Guerra dels Carlins. Allà va tenir l'ocasió d'aprendre l'ofici de teixidor i, en tornar a Espanya, va començar un petit negoci amb un teler de mà, que va instal·lar a la població de Vilada, del Berguedà. Els seus fills van ampliar el negoci i van triar Santa Coloma per muntar-hi la seva fàbrica. Ho van fer a la casa anomenada can Xiquet, del carrer Major, cantonada amb Ciutadella. Aquesta fàbrica tenia 26 telers, 13 teixidores, 4 rodadores i una màquina de fern usos. L'any

«Van ampliar el negoci i van triar Santa Coloma de Gramenet per muntar-hi la seva fàbrica. Ho van fer a la casa anomenada can Xiquet, del carrer Major»

1953, l'empresa es va traslladar a un nou local, a una nau més gran, edificada pel constructor Hernández, i la fàbrica es va ampliar fins a 48 telers i una plantilla formada per 72 persones. Treballaven el cotó, les mil ratlles i la pota de gall. Aquesta fàbrica es va mantenir fins que va tancar, fa ara catorze anys, quan es va produir la crisi del ram del tèxtil. La gent no té constància d'aquesta història i de la iniciativa del matrimoni Ferrer Cuní ha quedat el local de l'antiga fàbrica, avui destinat al servei de la població, amb el nom de can Xiquet. M'ha semblat que valia la pena recordar els orígens de can Xiquet per retre un homenatge als promotors de la fàbrica. (Elena Roc és infermera i viu al Centre)

LA CAPSA

L'arquitectura de la nostra Rambla

JOSEP GONZÁLEZ

Vaig llegir en l'edició anterior de Grama l'escrit de Xavier Guerra sobre l'arquitectura de la Rambla. Ell escrivia que les cases que s'estan fent a la Rambla no tenen gaire qualitat arquitectònica. L'escrit em va motivar a anar-ho a comprovar. Vaig veure que les construccions són correctes quant al material i quant als acabats. Són edificis que estan ben fets, però en canvi sobre el gust, sí que li haig de donar la raó. Hi ha un gran desordre estilístic i, a més, els projectes no són de gaire qualitat. Semblen cases fetes més aviat per cridar l'atenció i per enlluernar els compradors més per detalls que no pel conjunt del projecte. Estic d'acord amb Xavier Guerra que Santa Coloma ha perdut una ocasió molt bona de destacar en el camp de l'arquitectura. L'oportunitat de fer un carrer tan important com la Rambla en poc temps i tot sencer d'una punta a l'altra és una ocasió que a les ciutats no es presenta gaire sovint. La veritat és que la Rambla tal com quedarà no serà un passeig per anar-hi a veure arquitectura. Llàstima! Sort que els arbres del passeig del Mig dissimularan les façanes. (Josep González Sierra és estudiant d'arquitectura i viu al Riu Sud)

NOTA AL LECTOR

Parlem és una secció oberta a tothom. Els escrits han de tenir una extensió màxima d'un full i mig, amb 42 ratlles, cada una amb 60 espais. La redacció pot escurçar-los si excedeixen d'aquesta extensió. Els heu d'enviar al carrer Conquesta, 60 (08912) de Badalona, o els podeu trametre per fax al 484 46 90, o deixar-los a l'impremta Colomenca (Varela) del carrer Major de Santa Coloma de Gramenet.

RETRATS DE COLOMENCS ■ Rosa Marco

Rosa Marco era coneguda com «la Rosa del Tub» pel nom de la botiga que tenia al carrer Anselm Clavé, però darrerament és el càmping de Sant Pau de Segúries la referència que la gent fa servir per identificar-la. La seva activitat, amb tot, no s'atura al càmping i a la botiga —avui, de Mango—, sinó que s'estén fins a Vallter, on regenta el restaurant de l'estació d'esquí, i fins a Camprodon, on porta un hotel. Enmig de tant tragí no hi ha setmana que no baixi a Santa Coloma i hi passi uns dies. És la seva ciutat i hi té el cor.

ROSA MARCO ALTIMIRA. Empresària colomenca

«El poble s'anava destrossant i això ens preocupava»

JAUME P. SAYRACH
■ Vas néixer a Santa Coloma?

—«Sí, vaig néixer a la clínica, però casa meua sempre ha estat aquí, al carrer Anselm Clavé. Abans, la nostra casa era com una masia, no guardava l'alineació. Era ca l'Amàlia, la casa de la meua besàvia. Els meus avantpassats eren pagesos. Però fa tres generacions que es van passar al comerç i al món dels negocis. El meu avi, amb el de can Casal, va fundar la fàbrica de begudes La Colomense. Recordo que de petita em posava els esclops i anava a ajudar-los a fer la mescla del concentrat de llimona i sucre. M'agradava introduir-la a les ampolles, pitjant la palanca de la bomba cap avall. Era molt divertit.»

—On vas estudiar?

—«Fins als nou anys vaig estudiar a Santa Coloma. Havia començat a Can Roig i Torres, a l'escola nacional. Després em van dur a les dominiques. Però jo era una nena massa inquieta i bellugadissa; em donaven poca feina i em movia molt i molestava les altres nenes. Cada dia em castigaven traient-me de classe i em passava l'estona al passadís i, com a càstig, em feien arreglar els boixets.»

—Et van ensenyar comerç?

—«No, això va ser en un altre col·legi, també de monges: el de les franciscanes del carrer Santaló de Barcelona. M'hi van posar interna als 9 anys. Recordo que em va costar molt acostumar-m'hi. Topava amb el quietisme i misticisme de les monges. Sort en vaig tenir, de sor Adelaida i sor Victorina! Ens deixaven parlar en català i m'agafaven perquè les acompanyés quan sortien a fer els encàrrecs. Els feia com de secretària. D'aquesta manera, em vaig conèixer molt bé els carrers de Barcelona. Però estar interna era una cosa horrosa.»

—Venies a Santa Coloma els caps de setmana?

—«No, només ens deixaven anar a casa un diumenge al mes. Per això jo m'oferia per fer els encàrrecs; volia sortir. I també em vaig fer del cor perquè així anava cada matí al col·legi dels franciscans a cantar durant la missa. Si complíem, ens ho recompensaven deixant-nos passejar pel Turó Parc.»

—Què vas estudiar?

—«Diguem que el comerç, un comerç semifinanciació. Però als 14 anys els de casa van dir que ja n'hi havia prou, d'estudiar, sent una noia. I em van posar a la

Rosa Marco és propietària de negocis arreu de Catalunya, però mai no ha perdut el contacte amb la seva ciutat. Foto: J.P. SAYRACH.

botiga de comestibles que teníem, a aquest mateix carrer, al lloc on ara hi ha la botiga Mango. Fer de botiguera per a mi va ser terrible, un xoc. De nena salvatge que era m'havien convertit en una nena educada de col·legi de monges i el canvi m'havia afectat molt. Ara, de nena de col·legi finolis tornava a un lloc rústic. Em vaig haver de po-

dar, entraven i compraven llegums cuits, per sopar. A la botiga m'hi vaig estar tres anys, fins que vaig passar al despatx de La Colomense.

—La botiga, d'altra banda, era un bon observatori de la vida de la ciutat.

—«Hi passava molta gent. Venien, sobretot, els immigrants, que baixaven de l'autobús a la plaça de la Vila. Encara els veig: amb la carmanyola a la mà embolicada amb un mocador de qua-

drès, entraven i compraven llegums cuits, per sopar. A la botiga m'hi vaig estar tres anys, fins que vaig passar al despatx de La Colomense. Va ser un treball molt dur: treballàvem fins i tot els diumenges, sobretot de l'estiu, perquè ens dedicàvem a les begudes. Però jo em sentia més realitzada perquè, al cap i a la fi, feia allò que havia estudiat: portar els

llibres.»

—I de La Colomense passes a la creació d'una botiga. Però, abans, una pregunta: com era la Santa Coloma que tu recordes?

—«Superdivertida! El poble tenia un nucli important al costat de l'ajuntament, a tot estirar d'una vintena de carrers. Tota la resta quedava lluny: de l'església enllà hi havia la muntanya de sau-

lò, camps de pèsols, bladers... La nostra diversió era escapar-nos i trescar pels camps. Els pagesos s'enfadaven i ens perseguïen. Agafàvem fruita dels arbres i anàvem a berenar a Sant Jeroni.»

—Com veïeu els altres barris?

—«Al Fondo hi havia molt poques cases. Algunes casetes d'estiuejants i dues bòbiles. Hi passàvem per anar a Badalona. En canvi, al Raval i a Santa Rosa es pot dir que no hi anàvem. Els nanos d'allí tampoc no pujaven al poble. Quedàvem lluny. El nostre món s'acabava a la llanda de la torre Sagarra (la Balldovina). El Raval i Santa Rosa era com si fossin un altre poble.»

—Com va viure el fenomen de la immigració?

—«Notàvem que el poble s'anava destrossant i ens preocupava. Els carrers nous que sorgien es feien estrets, s'edificava pertot arreu i el poble s'omplia de gent. Teníem la sensació que ens faltava espai. El que ens va afectar més va ser la urbanització de can Mariner. Baixàvem esparverats a veure aquells pisos que semblaven ninxols. Era diferent del que es feia al Singuerlin i al Fondo, que eren casetes baixes, construïdes molt sovint per la mateixa gent que venia.»

—L'arribada d'immigrants devia costar d'acceptar.

—«Sorprenia. Em preguntava: 'Què passa que ve tanta gent?' Però posar-m'hi en contra, no. Era gent molt humil. Com que a casa teníem botiga, el contacte amb ells era molt real. Ens explicaven els seus problemes, sobretot a la meua àvia Roseta, que, quan sabia que anaven malament, els abocava a la carmanyola el plat de la balança ple de llegums sense cobrar-los-ho. Encara avui molts d'aquells immigrants em parlen amb afecte de l'àvia Roseta.»

—Va ser aquest contacte que et va sensibilitzar socialment?

—«Potser sí. Veient aquesta gent, tan normal però amb problemes tan gruixuts, acabaves no trobant-te a gust amb la gent més elitista i refinada. Recordo que, quan anava a ballar a la Rosaleda (la Bolera) o a la Daga, començaven a venir-hi nois immigrants. No em costava ballar amb ells i vaig acostumar a anar tant amb gent del poble poble com amb nousvinguts. És com vaig començar a conèixer nois de la Joc, com en Josep M. Ballesteros, que em van ajudar a descobrir els problemes socials.»

Rosa Maria Marco és del parer que Santa Coloma ha millorat molt amb el pas dels anys, però que, malauradament, continua conservant el tarannà de ciutat dormitori. Foto: J.P. SAYRACH.

«El gust i la qualitat no priven que el negoci funcioni»

J.P.S.
 ■ Mai no et vas afiliar a cap partit.

—«Jo simpatitzava amb la gent del MC i del PSUC però em semblava que per la meua condició de burgesa i, en certa manera, de capitalista, allà no hi havia lloc per a mi. Per això vaig ajudar-los, però sempre des d'una segona fila. Tampoc era tant de l'Església com els amics de la colla. Per això, i seguint l'empenta donada pel meu pare, que m'hi va animar, em vaig llançar més al camp esportiu. Vaig jugar a bàsquet, primer aquí fins que vaig anar al Joventut de Badalona, buscant uns horitzons més amplis.»

—«La feina d'empresària et connecta amb el món i fas moltes coneixences...»

—«Vaig muntar la meua primera botiga al celler de can Banús, en aquest mateix carrer. Li vam dir Pas 11. Era una botiga molt maca, preciosa, la primera que va vendre joguines didàctiques a Santa Coloma. En la seva creació aflorava una mena de ramalada meua artística, una vocació que sempre ha conviscut amb mi, al costat de la de dona empresària, tant és així que quan vaig acabar de les monges volia estudiar a la Massana belles arts, ceràmica o decoració. Amb la fundació de Pas 11 recuperava la meua vocació estètica.»

—«És compatible la qualitat i l'estètica amb fer diners?»

—«Penso que sí. El gust i la qualitat no priven que el negoci funcioni, més aviat és al contrari. A més, jo sem-

pre he cregut que tot té un públic i si coneixes un tema i la botiga és agradable trobarà el teu públic.»

—«El disseny arquitectònic del Tub era com una proclama dels teus ideals.»

—«La botiga era Tub-mobles. Ens dedicàvem a mobles de disseny funcional i d'estil nòrdic. Vam tenir molta feina i ens ho vam passar molt bé. Hi havia dies que, esmorçant amb uns clients, en un matí els equipàvem el pis i els el deixàvem decorat. El treball era molt creatiu i gratificant.»

—«Sembla que una dona casada i amb fills no pugui fer tanta activitat, fer-se càrrec d'un negoci, sense deixar-hi alguna cosa més que el temps, en el camí.»

—«No m'agradaria parlar de les dificultats sobreafegides per la meua condició de ser una dona. Hi ha el que dius del treball domèstic. També que al principi als homes no els agrada ser manats per una dona. Però ja he dit que en mi no hi ha cap mèrit especial, em ve de tradició familiar i segurament de la meua manera de ser, no suportó quedar tancada, necessito moure'm i obrir-me a nous horitzons. És cert que se't menja molt temps, però és qüestió de voluntat i de mantenir els valors.»

—«Parla'm del càmping d'Els Roures.»

—«Bé, el nucli és la masia Puigdemont del Mariner, una vella masoveria de la

important finca can Mariner, també de Sant Pau de Segúries, un poble molt pròxim a Camprodon. La casa la vam restaurar i és el centre on hi ha els serveis de tot el complex, com ara el restaurant, el bar i l'hostal. Tenim també les corts i galliners antics, transformats en hostatgeria, i la zona destinada a acampar amb tendes i la zona per a les caravanes. El càmping té una piscina i pistes esportives. Quan és ple s'hi poden reunir 700 persones.»

—«Un element important és el paratge.»

—«Evidentment, és el seu atractiu més gran. El paratge és preciós, sempre verd, amb prats magnífics i les muntanyes a tocar. To-

cant al càmping passa l'antiga calçada romana que anava de Camprodon a la Garrotxa. És un dels mil itineraris que es poden seguir, com la cèlebre travessa de Camprodon a Núria. Però a més de tenir el paisatge m'agrada que tota la instal·lació sigui bonica. Cuidem els detalls. Hem buscat que el mobiliari mateix tingui qualitat. A la gent de Santa Coloma potser els farà il·lusió saber que els mobles del menjador havien pertanyut a la família Olivé, als pares de la Maria José Olivé, de Santa Coloma.»

—«Del càmping vau pujar a Vallter.»

—«És un arrendament del restaurant de l'estació d'esquí. Al davant hi ha el meu fill Adrià. Està obert tot l'any encara que l'època forta, com és natural, és la temporada de la neu. Aquest any s'han batut tots els rècords, les pistes han funcionat al llarg de sis mesos. Durant l'estiu el telecadira, que apropa al coll, des d'on hi ha la possibilitat de fer excursions com la del Gra de Fajol, dona servei als excursionistes.»

—«I per acabar-ho d'adobar, us heu quedat un hotel a Camprodon.»

—«Tota la família! Seria més exacte parlar d'un hotel. Té el bonic nom d'Edelweis. Només disposa de 21 habitacions i és molt acollidor, en un estil entre clàssic anglès i clàssic alemany, gens rústic, potser desentona de l'arquitectura pròpia de la vall, però és molt adequat per a un tipus de clientela senyora i exigent. És

un hotel de 4 estrelles, impressiona una mica; nosaltres n'hi volíem treure una perquè d'altra banda el preu tampoc és excessiu, però els clients no ho entendrien, els semblaria que perd categoria.»

—«Mirem novament Santa Coloma.»

—«A mi em sap greu no haver-m'hi dedicat més, no haver estat més integrada socialment a la ciutat. El temps passa molt de pressa i vull fer tantes coses... Veig que materialment Santa Coloma ha canviat molt. Ara és una ciutat bonica. A la gent que me'n parlava malament, i em sabia molt de greu, els ensenyo els parcs i els jardins, o equipaments com la biblioteca i can Sisteré, i se sorprenden. Però no em sembla que hagi avançat igualment en qualitat de vida. Era una ciutat dormitori, i ara, més bonica, ho continua sent força.»

—«I el comerç?»

—«En diria el mateix. Sembla com si als comerciants els faltés il·lusió i idees, estan tancats, potser perquè se surt poc del poble. Vas a Barcelona i veus que és més bonic i més dinàmic. Fins i tot a barris com al Fondo tenen més empenta que al centre del poble. Si es revifés, el públic respondria. La competència amb les grans instal·lacions és fa competir amb elles en servei i en qualitat. Una cosa que també s'hauria de pensar és l'horari. Aquí tanquem just quan la gent arriba de treballar. Són dos horaris que no es troben i cal revisar-ho.»

LES FRASES

«Era una nena massa inquieta i bellugadissa, em donaven poca feina i em movia molt i molestava les altres nenes»

«En uns quants anys, de nena de col·legi finolis tornava a un lloc molt rústic, em vaig haver de posar el davant i les mans se'm van tornar a omplir de penellons»

«La nostra diversió era escapar-nos i trescar pels camps. Els pagesos s'enfadaven i ens perseguïen»

«El que ens va afectar més va ser la urbanització de can Mariner. Baixàvem esparverats a veure aquells pisos que semblaven nínxols»

«El gust i la qualitat no priven que el negoci funcioni, més aviat és al contrari»

«Sembla com si als comerciants els faltés il·lusió i idees, estan tancats, potser perquè se surt poc del poble»

RESUM MENSUAL ■ 28 dies de juny

X. LUIS / FÒRUM GRAMA
 ■ Si fa pocs dies perdíem el degà espanyol de l'ètica, el conegut José Luis López Aranguren, ara, malauradament perdíem el que ho era de l'estètica, José María Valverde, gran filòsof i poeta, com també expert en literatura hispanoamericana i, sobretot, en l'obra d'Antonio Machado, traductor al castellà de James Joyce i de William Shakespeare, autors tots ells prou coneguts de la literatura universal.

José María Valverde és una de les figures més importants dintre del món del pensament i de la cultura espanyola dels darrers cinquanta anys, al costat de personatges força carismàtics, com Manuel Sacristán, Tierno Galván, José Luis López Aranguren, Emilio Lledó, etcètera. Santa Coloma de Gramenet va tenir la fortuna de poder-lo escoltar més d'una vegada.

«La cultura al carrer»

Aquest any s'ha tornat a fer, un cop més, la jornada de *La cultura al carrer*. Si bé s'havia previst que se celebrés el dia dos d'aquest mes, a causa de la pluja es va haver d'ajornar una setmana, fins al dia nou.

Els actes es van fer a la plaça de la Vila. Hi va haver tallers de manualitats, jocs, pintura, expressió corporal, ceràmica, cal·ligrafia àrab, etcètera. També hi va haver una taula rodona en la qual es va parlar sobre el moviment associatiu, sobre la ciutat i sobre l'administra-

Els actes van ser molt variats.

Jornada cultural

■ Una setmana més tard del que s'esperava es va celebrar la jornada de la Cultura al Carrer. La plaça de la Vila es va omplir de tota mena d'actes, des de tallers de manualitats fins a altres de cal·ligrafia àrab. També es va fer una taula rodona, van actuar grups musicals d'arreu del món, hi va haver un espectacle teatral i actuació de gegants, capgrossos i diables.

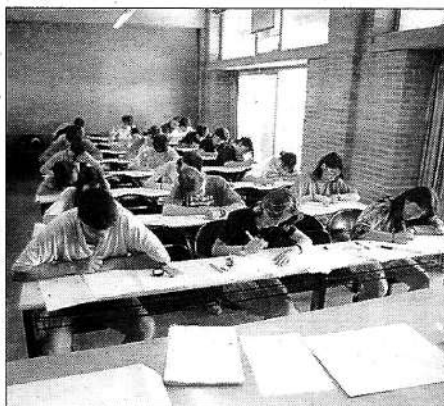
ció.

L'aspecte festiu de la cultura va quedar representat pels gegants i pels capgrossos, per les sardanes, pels castells humans, per diverses formes de música, com la clàssica, l'aràbiga i la cubana; per l'actuació del grup de dansa guineana Las Hijas de Waiso Ipola i per la música caribenya del grup colombià Aguardiente.

La Coordinadora d'Arts Escèniques va presentar tot

un espectacle teatral en el qual van intervenir Ferran González, Carpe Diem et Comitatus, Sómion Teatre, El Carro de Baco i El Negro y El Flaco, espectacle que al final va acabar amb un *aquejarre* i focs d'artifici, actes fets pels Diables de Santa Coloma.

La cultura al carrer vol fomentar aspectes tan importants com la cultura, la vertebració i la consolidació del moviment associatiu, i

Exàmens i selectivitat, dues cites ineludibles.

El mes més crucial per als estudiants

■ Arriben els exàmens finals i, per als estudiants de COU, la selectivitat. Aquest mes és crucial per als alumnes, que troben a la biblioteca un lloc ideal per poder estudiar en un ambient relaxat. Des del 17, l'horari de la biblioteca s'ha ampliat, obrint de 10 del matí a 2 de la tarda. Això alleujarà la situació que es produïa l'any passat, quan molts alumnes no podien entrar-hi.

la participació ciutadana. Vol recordar-nos totes les coses culturals que es fan a la ciutat, i donar, així mateix, una mostra de la cultura d'altres països.

Els Castellers de Santa Coloma han celebrat l'onzè aniversari, mentre que l'esplai La Colometa ha fet quatre anys.

Aquests dies s'han pogut veure molts grups d'estudiants parlant del tema que els resulta tan obsessiu, el

dels exàmens. Estem en l'època dels exàmens de juny i de la selectivitat, que fa moltíssima por als alumnes.

Juny és un mes crucial per als estudiants. A les biblioteques es pot veure, sense cap mena de dubte. Molts estudiants no tenen cap lloc tan adequat, adient i profitós com la biblioteca per anar a estudiar, de cara als exàmens transcendentals, que són l'últim escull abans de poder gaudir de l'estiu,

de les vacances i d'un mes rescut descans. L'any passat les cues que es formaven per trobar-hi lloc eren absolutament espectaculars, i després no hi trobaven lloc tots aquells que esperaven entrar-hi. Per això va ser rebuda molt bé la notícia que a partir del dia 17 d'aquest mes l'horari s'ampliava, de dilluns a divendres, des de les deu del matí fins a les dues del migdia.

«Viú l'estiu»

Acaba el mes amb l'inici de l'estiu. És el punt màgic i misteriós del solstici, la nit més curta de l'any, la nit de les bruixes, la revetlla de Sant Joan, una nit de festa, de disbauxa i d'alegria. Es diu que Dionís i els sàtirs i els follets del bosc campen per tot arreu, juntament amb les fades.

Quan tot just apunta la fosca, arriba, tal com ja estem acostumats que passi cada any, la Flama del Canigó. Potser si alguna cosa cal retreure és que el caràcter festiu, que ens hauria d'embargar de cap a peus per aquestes dates, minva i, en canvi, augmenta l'especte eixordador dels petards.

Sembla que la bonica tradició, tan antiga, de les fogueres al carrer es va perdent progressivament amb el pas dels anys. Seria desitjable que reprengués amb força i il·lusió i que novament el foc purificador de la nit de Sant Joan congregués molta gent al seu voltant.

INSTITUT DE BELLESA
HOME - DONA

Tot en el tractament corporal
i facial

Av. Sta. Coloma, 89
Tel. 386 90 79
SANTA COLOMA DE GRAMENET

Sicart

PERRUQUERIA

Carrer del Pedró, 28
Telèfon 385 72 55
Sta. Coloma de Gramenet
08921 (Barcelona)

PREPARA EL TEU FUTUR

CURSOS

- INFORMÀTICA
- PROGRAMACIÓ
- COMPTABILITAT INFORMATITZADA
- GESTIÓ ADM. INFORMATITZADA
- MECANOGRAFIA PER ORDINADOR

MATRÍCULA OBERTA DE CURSOS INTENSIVS
D'ESTIU JULIOL I SETEMBRE

CARACTERÍSTIQUES

- GRUPS REDUÏTS
- UN PROFESSOR PER A CADA GRUP
- DE DILLUNS A DIVENDRES I DISSABTES
- HORARIS: MATINS, TARDES I NITS

INFORMÀTICA i GESTIÓ

CARNET
JOVE
Aquí, sí.

videocument

Av. Generalitat, 5 · SANTA COLOMA DE GRAMENET

tel. 385 64 11

**YA NO TIENE QUE AJUSTARSE
EL CINTURON
PARA CONDUCIR UN VOLVO.**

**NUEVO VOLVO SERIE 400 1.6 i
2.400.000 PTAS.**

I.V.A. Impuesto de matriculación 7% y transporte incluidos.

VOLVO
Respuesta segura

CONCESIONARIO OFICIAL:

AUTOCAT, S.L.

Grup

ABIERTO SÁBADOS TODO EL DÍA

Exposición, Venta y Servicio Posventa:

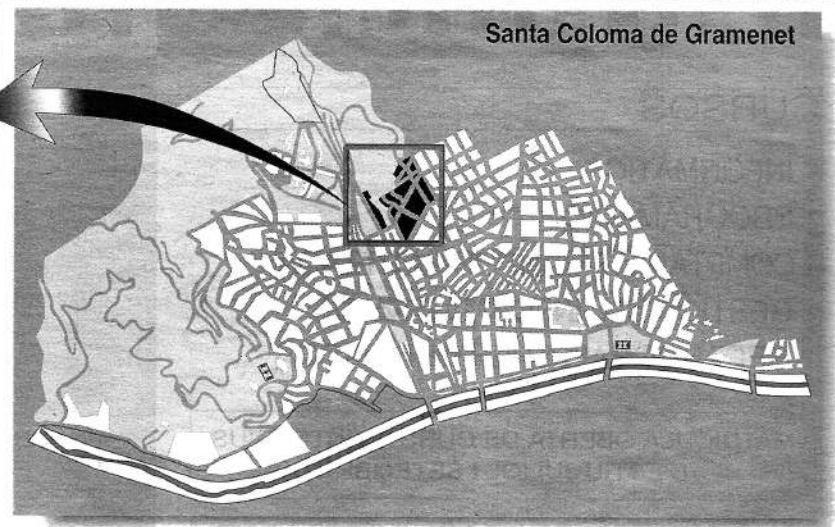
Baldomer Solà, 84-90.
Tel. 460 25 98 - 460 27 22
BADALONA

Exposición, Venta y Servicio Posventa:

Ctra. Nacional II, km 645
Tel. 757 49 37 - 757 50 44
MATARÓ

ELS BARRIS DE SANTA COLOMA ■ Riera Alta

EL BARRI DE RIERA ALTA

- Superfície: 0,1170 km²
  - Nombre d'habitants: 1.890
  - Límits del barri: Al nord, limita amb la Bastida; al sud, amb el carrer de Cristòfor Colom; a l'est, amb el carrer de Prat de la Riba i el de Gaspar; i a l'oest, amb el dels Alps.
  - Equipaments i serveis: Poliesportiu de la Bastida, IFP
- Edificis d'interès històric: La Bastida, IB Torrent de les Bruixes, CEIP Numància.
  - Transports: 800
  - Entitats: associació de veïns de Riera Alta i club de petanca.
  - Festes: segon o tercer cap de setmana de juliol.

EL PERSONATGE

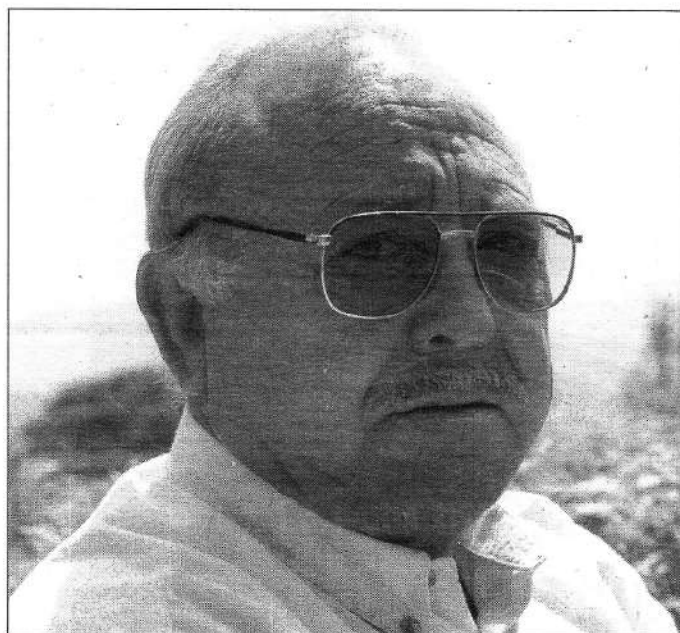
Des que va néixer el 8 de febrer de 1935, Josep Alconche sempre ha viscut a Santa Coloma. Primer ho va fer al barri del Riu Sud i anys després al Singuerlín. Ara, ja en fa més de trenta que la seva vida està vinculada al barri de Riera Alta. No en va, ha estat president de l'associació de veïns durant 6 anys. Ara que ja està jubilat té temps per reflexionar sobre l'evolució del barri.

JOSEP ALCONCHE VAL. Veí de Riera Alta

«A Riera Alta, som els reis de la muntanya»

D. SAURA RAMIRO
 ■ Vostè deu ser una de les poques persones de la seva edat que viu al barri i que ha nascut a Santa Coloma.
 —«Sí, d'aquí del barri només conec dues persones que també hagin nascut a Santa Coloma.»
 —Aquest és, com molts altres, un barri constituït fonamentalment per immigrants.
 —«Quan vaig venir a viure aquí hi havia poca gent, amb casetes molt baixes i molts solars. Fins i tot hi havia gent de Barcelona que tenia la seva finca aquí per estuejar.»
 —Aquesta concepció del barri com a zona residencial ja ha desaparegut?
 —«Sí, amb petites excepcions. Fonamentalment, es tracta de gent que resideix aquí de forma habitual.»
 —Amb tot, les cases de planta baixa continuen dominant el barri.
 —«Això és degut també al fet que aquest barri està afectat des de fa molt anys. Una gran part del barri està qualificada de zona verda i no hi deixen edificar. A més, des de fa vuit anys hi ha un període que ens afecta. Amb tot, encara hi ha zones on es pot edificar, però només

planta baixa i pis.»
 —Que aportarà el perill al barri?
 —«Si treïessin aquest perill i l'anullessin, al cap de tres anys això estaria ple de torres unifamiliars. Això també facilitaria que hi haguessin més serveis.»
 —La reivindicació popular a Riera Alta no és una de les seves principals característiques. Tot i això, quins són els principals èxits dels veïns?
 —«Pràcticament cap. Més aviat va ser al revés: teníem un cap de futbol fet pels veïns que l'Ajuntament el va treure per fer els instituts d'aquí dalt. Ara, encara estem esperant que ens en facin un altre. Aquí tenim molta muntanya i hi ha espai de sobres.»
Més equipaments
 —Quin és el principal problema del barri?
 —«No tenim equipaments. Només hi ha el local de l'associació de veïns.»
 —Quins fan falta?
 —«Un casal de barri, que serveixi per donar vida al barri. El que nosaltres demanem és el que altres tenen de fa anys. Som conscients que som un barri petit, però això no vol dir que

Josep Alconche, en el parc del barri al carrer de Wilson. Foto: D. SAURA RAMIRO.

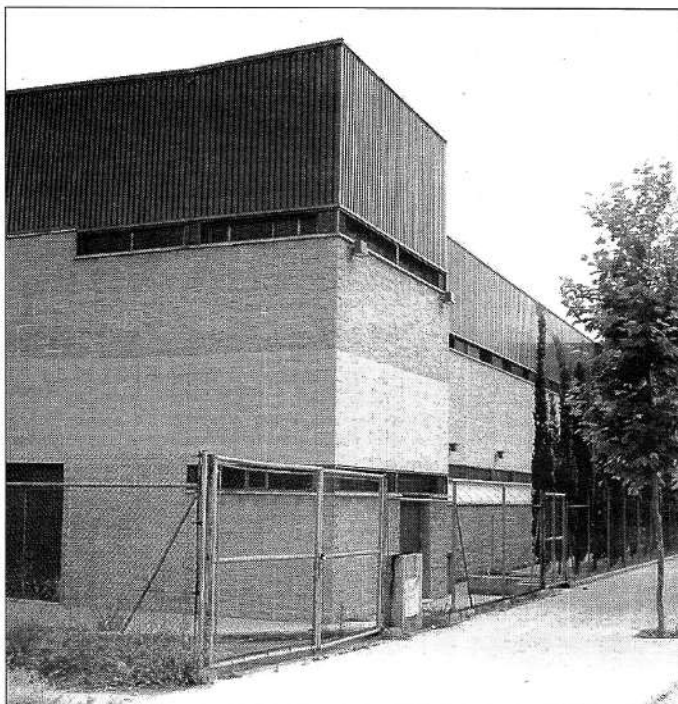
nosaltres ens quedem sense res.»
 —A Riera Alta li perjudica està tan a prop del

Centre?
 —«No ens hauria de perjudicar. Cadascun és un barri diferent i el Centre té

una extensió molt gran. Hem de mantenir la nostra pròpia personalitat.»
 —El pendent dels carrers

fa que aquest no sigui un barri gaire còmode per a la gent gran.
 —«Ja veus l'orografia del barri, amb unes pujades i baixades que és massa. Tot i això, hi ha veïns que van fins el casal del Llatí o de la Rambla de Sant Sebastià perquè aquí no n'hi ha.»
 —Quan plou deu ser un barri força perillós.
 —«Hi ha zones del barri que rellisquen i que són molt perilloses. Fins i tot és perillós per als cotxes.»
 —La principal virtut del barri és tenir la muntanya tan a prop?
 —«Crec que és el millor que tenim, conjuntament amb les vistes que hi ha; des del terrat de casa meua jo veig des de Montcada fins al mar. Som els reis de la muntanya. Estic segur que molts que viuen al Fondo, es tornarien bojots per viure aquí. Viure a Riera Alta té perjudicis però també coses bones.»
 —Tot i això és un barri poc conegut.
 —«Sí. Des del carrer de la Plata cap baix, pràcticament ningú sap on està el barri de Riera Alta. Aquí no hi ha cap cosa que pugui cridar l'atenció a altra gent de la ciutat.»

ELS BARRIS DE SANTA COLOMA ■ Riera Alta

De dalt a baix i d'esquerra a dreta, el mirador de Riera Alta, el poliesportiu de la Bastida, el carrer de Santa Eulàlia i el parc del carrer de Wilson: quatre vistes de Riera Alta. Fotos: D.S.R.

Riera Alta, molts pendents i poques botigues en un barri que està ple de cases baixes

El barri, poc conegut a la ciutat, està a la falda de la Bastida, un dels cims més alts de la serra de les Mosques d'Ase

D. SAURA RAMIRO

■ Físicament, Riera Alta és la continuació del barri del Centre i del Llatí. Tot i això, té una personalitat pròpia molt característica, tant per l'estructura de les cases

com dels carrers. Es coneixen poques dades del barri, i encara menys fets històrics que hagin marcat la seva evolució. No es tracta d'un barri socialment actiu, malgrat que les deficiències de la zona han estat força

típiques: l'asfaltament dels carrers i la manca d'il·luminació. Ara, amb poques coses que reivindicar, el pla especial de reforma interior (peri) és un dels planejaments urbanístics que pot acabar de canviar de-

finitivament aquest barri. La proximitat de la muntanya és un dels actius més importants de Riera Alta, una zona amb un dels índexs més baixos de botigues per metre quadrat.

Riera Alta té un punt en comú amb Can Franquesa i les Oliveres: la muntanya. A diferència d'aquests dos barris, però, la muntanya no és la mateixa. La Bastida és el cim que corona aquest barri i una de les muntanyes més altes de la serra de les Mosques d'Ase.

Històricament, el nucli neuràlgic de Riera Alta ha estat el carrer de Santa Eulàlia, que antigament, abans

que es construís el barri, comunicava la ciutat amb Can Butinyà. Ara és la via que connecta el barri amb el Centre i amb l'església Major. Es tracta del principal eix viari de Riera Alta, conjuntament amb els carrers de Wilson i de Washington. Tots tres coincideixen en un aspecte orogràfic comú: el pendent. I és que per arribar caminant fins a Riera Alta cal fer abans un planejament

o, si més no, tenir una condició física més que acceptable. Amb tot, la pujada val la pena, sobretot quan es mira cap avall. El mirador que hi ha al final del carrer de Lincoln, que abans era un abocador de runa, ofereix una perspectiva envejable del barri de Can Franquesa i, sobretot, del complex de la Clínica Mental i la Torribera. Si mirem els edificis del barri, és força difícil po-

der veure algun pis de més de tres plantes. Aquest barri muntanyenc obliga a mantenir les cases baixes que tradicionalment l'han caracteritzat. Moltes d'aquestes cases han estat construïdes pels mateixos propietaris durant els anys seixanta i setanta.

També és molt característic del barri els noms dels carrers, que estan molt relacionats amb llocs o per-

sonatges d'Amèrica, com per exemple Lincoln, Wilson, Washington, Colom o Montevideo. Els contactes de l'Estat espanyol amb el continent americà a principis de segle —quan va néixer el barri— és una de les explicacions que s'ofereix per comprendre aquest fet. Al barri hi ha un altre element que té molts anys —no és de principis de segle, però— i que s'ha convertit en un

símbol del barri: el pi del carrer de Santa Eulàlia. El seu arrelament al barri és sentimental i físic, atès que fins i tot ha aixecat la vorera del carrer. La seva estructura dóna ombra a un dels pocs comerços del barri. I és que la vida comercial de Riera Alta es pot qualificar de pobre: dos botigues, dos forns i set bars són els únics llocs del barri on es pot comprar alguna cosa.

LA TRANSFORMACIÓ D'UNA CIUTAT ■ El riu Besòs

La fotografia mostra un tram del marge esquerre del riu Besòs, ara (fotografia de sota) ja urbanitzat, i uns anys enrere (fotografia de dalt), quan formava part de l'avinguda de la Salzereda. Fotos: GRAMA.

La façana fluvial de Santa Coloma

GRAMA

Ans enrere, abans de la democràcia, la gent en deia el passeig de l'Alameda. És una llenca de terra ampla, que ha viscut amb un gran desordre fins que ha estat urbanitzada.

Va ser també objecte de controvèrsia entre l'administració local i els veïns: aquella pretenia convertir-la en una via de circulació ràpida mentre que els veïns defensaven que s'hi fes un parc,

és a dir, un gran passeig adossat a les façanes de les cases i aïllat de la carretera.

Entorn d'aquesta reivindicació es van fer moltes celebracions festives i lúdiques i manifestacions, que van donar la victòria als veïns i de retop van consolidar el moviment ciutadà al barri de Riu Sud.

En la fotografia de dalt, els edificis ja estan construïts. Formen la façana de la ciutat que mira a Bar-

celona.

El solar que es veu després del primer bloc pertany a la companyia de les aigües de Barcelona, que es manté igual en l'actualitat. Al que havia de ser el passeig s'hi poden veure encara les torres elèctriques que ja han estat suprimides. (Les més grans de la llera del riu encara hi són.)

El projecte del passeig és degut al disseny de l'arquitecte municipal Josep Miró.

Consta d'una primera franja, la més acostada a les cases, oberta, destinada als vianants, i d'un segon segment, separat de l'anterior per una fila d'albes, que ha estat concebut com un espai per seure-hi i passar-hi l'estona; forma petites zones tancades pels elements arquitectònics, sota un sostre arbrat. Per allunyar el passeig de la carretera, es va construir una mena de mur de formigó, reforçat visualment

per falsos pebroters.

Atesa la degradació de la llera del riu, d'acord amb la voluntat dels veïns, el passeig es va col·locar a la banda de les cases i no mirant al riu. Grama evoca aquells anys del passeig de La Alameda amb un punt de nostàlgia perquè durant una bona temporada va tenir la seu als baixos d'una casa d'aquest carrer.

Era la casa del rector de la parròquia del Riu, que

formava part de la revista: cedia el seu habitatge per a les reunions de Grama. Per acabar la urbanització d'aquesta façana fluvial de Santa Coloma falta regenerar el riu, amb les importants obres de sanejament de les aigües, i la supressió de les torres elèctriques que encara hi ha.

No obstant, comparant les dues fotografies, és fàcil veure d'on venim i el camí que ja s'ha fet.

COLOMENCS NOUINGUTS ■ Els paquistanesos

Wasim i Àngeles fan un descans de la feina al seu taller. Foto: GRAMA.

La història dels joves paquistanesos que arriben a la nostra ciutat és semblant a la de qualsevol altre immigrant que cerca en la seva pròpia odissea un futur i un indret on viure i progressar. Alhora, però, cada història és particular, ja que són vides, sentiments, enyorances i dificultats diferents. El més impressionant és l'enorme valentia d'aquests joves que, com Wasim, decideixen deixar casa seva i canviar radicalment de forma de vida.

Començar a sentir-se colomenc

Assolir la legalitat i aprendre la llengua són les principals preocupacions dels joves immigrants paquistanesos

ALBA GÓMEZ / J.L. SÁNCHEZ

Com tots els immigrants que arriben a casa nostra, Wasim-u-Rehman ha passat per una llarga i complicada odissea per obtenir els tan desitjats permisos de residència. Wasim és paquistanès, té 29 anys i en fa més de 7 que és fora del seu país. Ara ja respira més tranquil perquè ha regularitzat la seva situació: ja té «papers». Aconseguir aquesta documentació ha estat el seu principal problema i el seu únic objectiu durant tot aquest temps. Per això ha passat per un periple que l'ha portat a Santa Coloma des de Lahore, la capital de la província del Punjab i la segona ciutat en importància del Paquistán, a prop de 10.000 km d'aquí.

Primer va arribar amb visat a Itàlia, però va marxar de seguida a París, on viu un dels seus germans. Amb ell va treballar una temporada, encara que de manera il·legal. L'any 1991 va decidir traslladar-se de França a Barcelona.

Va arribar amb un grup de 7 amics més amb l'esperança de solucionar la situació d'il·legalitat i de trobar alguna feina. A Barcelona no coneixia ningú i durant uns mesos va viure amb 20 companys més en un pis molt petit. Però afegeix que

en sap d'altres que vivien en un pis amb 60 persones amb un sol lavabo i una cuina per a tots. «Què puc dir-te, no hi ha més remei...», respon laconicament quan preguntem com es pot viure en aquestes condicions.

Quan estava al seu país havia vist familiars i coneguts emigrants que tornaven d'Europa. Sempre explicaven com vivien i portaven regals i moltes coses boniques.

La confecció, el recurs laboral

■ Quan vivia a Lahore, Wasim estudiava i, a més, treballava en un videoclub. Sobretot li agradava molt fer reportatges de casaments i festes d'aniversari. El seu somni és, encara, treballar de fotògraf. El temps que va passar a França va fer de cambrer, però aquí ha treballat a la confecció tèxtil des que va arribar a Santa Coloma.

Al principi va començar al taller d'un conegut paquistanès i després al que ha muntat amb una socià colomenca en un local de planta baixa del barri de Santa Rosa. És un espai d'uns 50m² plens de màquines de cosir, cistells de roba, fils

ques. Allà no podien trobar aquestes coses, o eren molt cares. Per això, des de feia molt de temps, Wasim havia pensat marxar fora. El seu objectiu era, senzillament, viure millor, encara que ara pensa que no vivia malament.

A part de les «coses boniques» que hi ha a Europa, a Wasim també l'atrau la diferència que hi ha entre la gent del seu país i la que ha trobat aquí. Li agrada

i patrons. «Per als estrangers només hi ha dues possibilitats de feina: el repartiment de butà i la confecció», afirma convençut. «Jo vaig anar tres dies a repartir bombones de butà però era molt dur, no tothom pot treballar així.» Per això va optar per la confecció, com molts altres immigrants que sovint treballen en pisos tallers sense legalitzar que combinen l'habitatge amb l'espai laboral.

Va haver d'aprendre'n ràpidament i ara ja són 7 o 8 treballadors al seu taller. La meitat són paquistanesos o de l'Índia i els altres, d'aquí. Al taller passen moltes hores treballant sense massa descansos ni dies festius.

vestir a l'estil occidental, però continua fent-se el menjar, sempre que pot, a la manera del seu lloc d'origen. Opina que la gent que coneix de Santa Coloma és molt bona, millor del que pensava. El seu principal problema és la soledat, perquè troba a faltar la seva família. Creu que els seus familiars no podran venir mai a viure amb ell, excepte de visita. Wasim ja va fer el seu primer viatge de tor-

nada al Paquistán fa uns mesos, després de 7 anys, quan va aconseguir la residència.

També ha rebut aquí el seu germà i cunyats de França. La seva sorpresa és que, quan va tornar del viatge, un altre cop a Santa Coloma, es trobava com a casa.

L'afany d'integració

La llengua no és cap problema per ell. S'expressa més que correctament en castellà, encara que diu que és un idioma difícil per aprendre perquè és molt diferent del seu. El català el troba més complicat, però diu que s'assembla al francès que va aprendre durant la seva estada al país veí. A més, sap molt bé l'anglès perquè l'ha estudiat a l'escola des de petit. Els primers mesos va tenir l'ajuda d'altres companys que van traduir i explicar el que necessitava. També destaca molt l'ajuda que ha rebut de «l'escola», com anomena el Centre d'Acollida de Santa Rosa. A través d'aquest centre ha pogut aprendre millor la llengua i conèixer molta gent. Per a ell és un punt de trobada i referència, com per a molts altres immigrants paquistanesos.

Ell no sap si es casarà i tindrà fills, però sí que diu ben clarament que vol continuar vivint aquí.

Els paquistanesos a Santa Coloma

EUGENI GÓMEZ

Per comprendre millor aquests colomencs vinguts d'Àsia, és convenient tenir en compte dos aspectes. Un és el seu o els seus països d'origen i l'altre, la realitat de la seva vida a la nostra ciutat.

Sobre els seus orígens, s'ha de comentar que a Santa Coloma tenim dos grups: els provinents de Bangla Desh i els originaris del Paquistán actual o, com es deia anteriorment, Paquistán Occidental.

Ambdós grups humans tenen elements comuns: la religió musulmana i els seus orígens com a estats moderns. En canvi, la llengua, les ètnies i l'origen de les seves poblacions són diferents.

A principis de segle, la Lliga Musulmana s'uneix al Partit del Congrés Indi en la lluita per la independència de Gran Bretanya. Però a inicis dels anys 40 es planteja la qüestió de la creació d'un estat islàmic. El 1947 s'aconsegueix la independència i es constitueix el Paquistán (amb dues zones separades culturalment i geogràficament: l'Occidental i l'Oriental, ambdues de majoria musulmana) i l'Índia.

El 1971 la província oriental se separa com a estat independent: Bangla Desh. A partir d'aquest moment ambdós estats continuen processos diferents.

Són països majoritàriament rurals i configurats per diversos grups tribals. Al Paquistán, la llengua principal és l'urdú i la seva població s'ha incrementat amb immigracions de musulmans d'altres zones de l'Índia. A Bangla Desh la llengua pròpia és el bengalí i manté estretes relacions humanes i comercials amb l'Índia.

Però la inestabilitat política d'aquest darrer va produir en la dècada dels 70 grans emigracions. Després, la mort del president Ali Bhutto i els efectes de la guerra d'Afganistan van determinar, també, el fort moviment d'emigració del Paquistán.

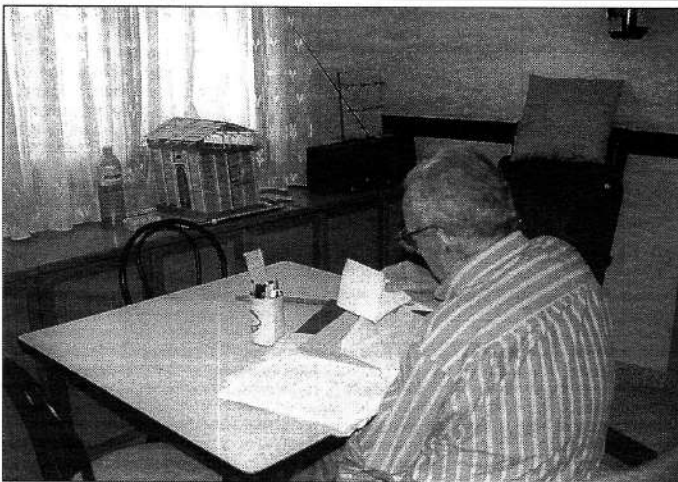
Hospitalitat

L'arribada a la nostra ciutat d'aquests immigrants, encara que s'ha produït en diferents èpoques, es realitza per una mateixa ruta que passa per Gran Bretanya o l'Europa continental i arriba a Barcelona a Santa Coloma de Gramenet.

La seva estada entre nosaltres té en comú —potser a causa de la seva religió i els seus orígens rurals— la seva hospitalitat i afabilitat. En les qüestions laborals la situació més freqüent entre els que arriben és l'atur o la venda de tabac.

Per als que ja porten alguns anys, la confecció en petits tallers familiars és el mitjà de vida més corrent. (Eugeni Gómez és col·laborador del Centre d'Acollida per a Immigrants de Santa Rosa)

LES ENTITATS ■ El centre de dia Puig Castellar

Els avis del Puig Castellar fan excursions, com la de la foto a la Font de l'Alzina, i es dediquen a les activitats manuals que més els agraden. Fotos: GRAMA.

Van viure els horrors de la guerra, molts d'ells amb els perdedors. Van haver de patir les privacions de la postguerra i, al mateix temps, van tirar endavant les seves famílies. Aquesta generació, que ha hagut de viure les condicions més dures d'aquest segle, té al voltant de vuitanta anys. Quan ja enfilen la recta final de les seves vides, molts lluiten per demostrar que encara són ciutadans de primera. A Santa Coloma, el centre de dia Puig Castellar els ofereix la possibilitat de mantenir-se actius.

un local on els usuaris estiguin tancats amb pany i clau: tothom que estigui en condicions de sortir pot fer-ho i aquells que necessiten ajut poden anar a fer un volt acompanyats d'un dels objectors que treballa al centre. Recentment tot el grup va fer una excursió a la Font de l'Alzina.

Revisió de criteris

El centre té actualment quinze usuaris tot i que la capacitat màxima és de 22 persones. La regidora de Serveis Socials, Marga Dordella, explica que el consistori vol revisar els criteris d'admissió per fer-los més oberts. «No cal que els usuaris passin tot el dia al centre, si no que el temps d'estada hauria d'estar en funció de les necessitats de la família», assegura Dordella. Des de l'Ajuntament es vol canviar la percepció del centre, que no es vegi com un espai per deixar els avis durant tot el dia com a forma de desentendre's d'ells.

Afrontar el pas dels anys amb dinamisme

El centre de dia Puig Castellar té quinze avis octogenaris que hi fan tota mena d'activitats

■ MARTA MEMBRIVES
Tenen una mitjana d'edat de 82 anys i comparteixen les ganes de mantenir-se actius. Els usuaris del centre de dia del Puig Castellar dediquen les hores d'estada al centre a tota mena d'activitats, des de treballs manuals a sortides culturals. Actualment el centre l'ocupen quinze persones que, de dilluns a divendres, passen tot el dia a la residència i al vespre tornen cap a casa seva.

La jornada dels avis comença al voltant de les deu del matí, quan un vehicle adaptat els recull a la porta

de les seves llars per portar-los cap al centre. Alguns, molt pocs, els acompanya la família o bé hi arriben caminant. Un cop són al centre, es fan els controls diaris de pressió arterial i de sucre, en cas que siguin diabètics. Després tots esperen el seu torn per ser tractats per la fisioterapeuta. Un cop a la setmana passen pel bany, que està adaptat perquè el moment de la dutxa no sigui cap impediment. La directora del centre, Pilar Blanco, explica que molts avis no es poden banyar a casa seva «perquè no poden salvar el graó de la banyera».

Al matí cadascú es dedica a allò que més li agrada: dibuixar, escriure, fer tapisos, jugar al dòmino. El dinar es serveix al voltant de la una del migdia i s'adapta a les necessitats de dieta de cada avi. A alguns no els agraden les verdures o el menjar de règim, però les cuineres són inflexibles: tenen una llista i donen a cadascú allò que el metge els ha recomanat. Ho tenen molt clar: al centre no hi ha lloc pels llepafils.

Treballs manuals

Després de dinar el millor és fer una migdiada. Els ju-

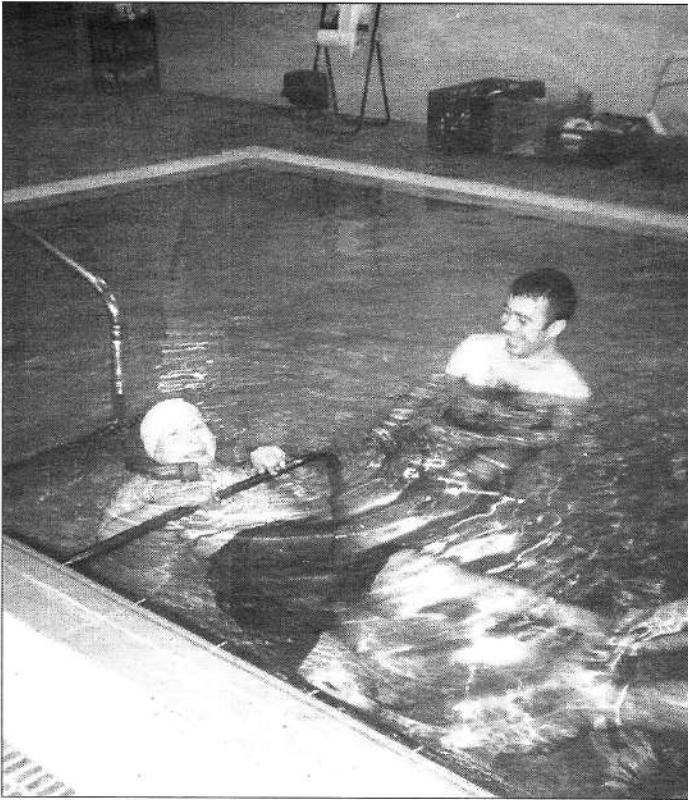
bilats s'instal·len al davant del televisor i mentre un conegut cuiner canta les excel·lències dels productes de la terra, els avis fan un cop de cap que s'allarga mentre dura el *culebrón*. A la tarda, l'animadora sociocultural ensenya diferents tècniques manuals com ara ceràmica, pintura i confecció de cafetes. Les activitats duren fins l'hora del berenar, que es serveix a les sis de la tarda. Un cop s'ha berenat, els avis tornen a casa amb les seves famílies.

A més de les jornades quotidianes n'hi ha d'altres més especials: les celebra-

cions. Al centre es festegen els aniversaris de tots els avis i també les dates més assenyalades com ara la revetlla de Sant Joan, el carnestoltes i l'aniversari del centre. Els avis són els encarregats d'organitzar les festes fins els més mínims detalls. Això inclou el disseny dels elements de decoració que alegren les festes. Les professionals del centre destaquen el caràcter obert o participatiu dels avis, que desenvolupen tasques quotidianes com ara parar la taula i cuidar de les plantes del jardí.

El Puig Castellar no és

LES ENTITATS ■ El centre de dia Puig Castellar

Els usuaris del centre de dia ocupen el seu temps amb activitats de tota mena que els ajuden a sentir-se útils. Qualsevol festa pot ser un motiu de celebració. Per aquest motiu, diades com ara el carnestoltes, la revetlla de Sant Joan i l'aniversari del centre mai passen desapercebudes pels avis. Ells mateixos s'ocupen de tots els preparatius, fins i tot de la confecció dels elements decoratius, i participen activament a les festes. A les fotos es pot veure una sessió de piscina, imatges del carnestoltes i la festa d'aniversari del centre. Fotos: GRAMA.

ESPais NATURALs DE SANTA COLOMA ■ Les flors als balcons

El balcó d'un habitatge del carrer Mossèn Jacint Verdaguer, amb el Museu Torre Balldovina al fons. Foto: D. SAURA RAMIRO.

Són la vegetació d'unes muntanyes nascudes de la mà de l'home, de les muntanyes de formigó. Milers de balcons de Santa Coloma premien diàriament els transeüants que s'hi passegen amb la visió d'uns geranis, unes hortènsies o uns gessamins. En aquests temps de presses, les flors són per a alguns només un bon regal per complir el dia de la mare, per a d'altres, un hobby; i per a alguns, un lligam amb la seva Andalusia natal.

Retalls de natura entre muntanyes de formigó

Milers de colomencs ornamenten el balcó de casa seva amb flors

L. CAMPUZANO
 ■ Una bona part de Santa Coloma ha estat durant anys una gran muntanya de formigó, una successió infinita d'edificis, una illa de ciment en la qual els arbres i els pocs parcs que hi havia esdevenien un oasi on els colomencs respiraven una mica de naturalesa. Amb el pas dels anys, aquella Santa Coloma nascuda de l'especulació, aquella gran muntanya de formigó, ha intentat corregir les seves mancances i ha sembrat entre l'asfalt parcs i jardins. El parc d'Europa, la plaça de la Vila, la plaça de Catalunya o la rambla de Sant Sebastià són alguns exemples d'aquesta vegetació urbana.

N'hi ha hagut una altra, però, de vegetació urbana. La que molts ciutadans han instal·lat al balcó de casa seva, la que presideix el centre de la seva taula, la que decora qualsevol estança de l'habitatge i l'entrada d'alguns establiments comercials, com perruqueries i administracions de loteria. És una vegetació discreta en la majoria dels casos. Sense estridències. Petits testos de colors ben dispers —entre els quals es poden veure fins i tot cassoles i pots de plàstics retallats i reconverints en torretes— s'amunteguen

a les reixes dels balcons —entre les peces de roba esteses per cixugar i les bombones de butà que omplen les terrasses, i lluiten per fer-se un espai en un paisatge urbà atapeït de cartells que anuncien la venda d'un pis.

Catarates vegetals

El vianant només pot intuir els testos, des del seu observatori, que és el carrer; el que pot veure són les cues

de fulles i flors que cauen al buit i queden suspeses enlaira. De vegades, autèntiques catarates vegetals. Perquè sobre gustos no hi ha res escrit, i a Santa Coloma, com a tot arreu, s'hi pot veure de tot. Terrasses absolutament buides, mortes; d'altres, discretes, amb poc menys d'una desena de testos; i d'altres, autèntiques selves que induïxen a pensar que, en entrar-hi, el visitant haurà d'esquivar li-

nes, serps i altres perills.

El cas, però, és que moltes terrasses tenen vida, encara que vingui només de la presència d'un gerani; sempre un gerani, perquè, tot sigui dit, tothom o quasi tothom en té, de geranis, a casa. De fet, és el rei dels balcons colomencs, i dels no colomencs. «En aquests balcons tan petits que tenim no hi podem ficar res. De fet, en una terrassa no hi ha res que s'hi hagi de ficar ne-

cessàriament. I el que s'hi fica acaba fent nosa, com la taula i les cadires de plàstic que es compren per prendre la fresca. Però ni això cap a les terrasses de per aquí. I una terrassa buida sembla tan freda...», assenyala l'Elisa, una veïna de l'avinguda de la Generalitat. Ella, que ha nascut en un petit poble de la província de Còrdova, no sap viure sense flors. «Tenir-les a casa és com tenir un trosset d'Andalusia», assegura.

L'Elisa s'ha de conformar amb tenir al seu balcó una desena de geranis, un parell de gessamins i d'hortènsies per tal de transportar-se imaginàriament al pati de casa seva, a la seva Còrdova natal. Els veïns del número 23 de l'avinguda de Santa Coloma tenen més sort. La desena de cases que hi ha en un petit carreró, just al costat de l'avinguda, recreen un carrer d'Andalusia, amb cases baixes, façanes ben emblanquines, i sobretot, amb desenes de testos presidint l'entrada dels habitatges.

La cura de les flors és una tasca desinteressada, fins i tot solidària, que molts colomencs practiquen amb l'única finalitat d'embellir la casa pròpia i alhora el carrer, de fer més agradable el passeig al vianant.

Una benedicció per al medi urbà

L.C.
 ■ Les flors i plantes que embelleixen els edificis colomencs regeneren l'aire, ajuden a retenir les partícules de pols en suspensió, permeten de controlar els insectes, atreuen els ocells... Els arbres que omplen els carrers fan més agradable la vida a la ciutat durant els mesos de més calor, no només perquè ofereixen una gratificadora ombra, sinó perquè contribueixen al fet que la temperatura sigui una mica més baixa. Són, per tant, un element estètic, natural, beneficiós i necessari. La majoria de colomencs que ornamenten els seus balcons amb testos de distintes flors no són conscients

dels avantatges i béns que fan a la seva comunitat. Per a ells, es tracta només d'un hobby, d'un element estètic que embelleix les terrasses i les fan més humanes. Normalment, arriben a la casa com un regal del pare de família o dels fills. La destinatària, quasi sempre, la mestressa de casa, la que s'encarregarà de tenir cura de la planta, de regar-la i de córrer a la floristeria quan mostri indicis d'emmalaltir. La dependència de la floristeria Magallon, Pepi Pascual, assegura que les mestresses de casa compren per a casa seva geranis, gessamins, hortènsies, clavells... Explica que, quan es tracta de regalar-ne a algú, escu-

llen plantes d'interior, menys conegudes i, per això, més exòtiques. Per a la Pepi, les flors continuen interessant, tot i que d'una manera molt diferent a com ho feien fa uns anys.

«Les flors han deixat de ser un luxe i han passat a ser un regal clàssic, un bon detall per regalar a la mare en el dia del seu sant o a la núvia en una festa assenyada. En el dia de Sant Jordi o en el dia de la mare, per exemple, les vendes es disparen», explica. Són, precisament, els homes els que més van a les floristeries a comprar plantes i rams de flors. I són, precisament, les dones les destinatàries d'aquests regals.

M'agrada tenir flors al balcó

PAQUI ARENAS

A mi m'agrada molt tenir flors al balcó. El meu balcó és petit però hi toca el sol; el meu somni seria tenir una bona galeria, ja no dic un jardí perquè a tant no puc aspirar, i hi tindria encara moltes més plantes que les que ara tinc.

Al balcó hi tinc tantes flors que les veïnes me l'envegen. La veritat és que li dedico temps però no tant perquè no pugui fer-ho enmig de les altres feines. Jo també cada dia, als matins, vaig a Barcelona a fer la neteja d'uns despatxos. I quan vinc a casa haig de fer les feines de casa, on visc amb el meu marit i tres fills. L'atenció que demanen les plantes del meu balcó és treure'ls les fulles seques i regar-les. Un cop al mes les abono posant un líquid especial a l'aigua. Quan és la primavera em donen una mica més de feina perquè les esporgo i les trec del test per netejar les arrels i remenar la terra.

Jo em penso que això de tenir temps per cuidar les plantes del balcó és qüestió que t'agradin i que hi posis voluntat. Jo a les veïnes que em diuen: «Quin balcó tan bonic; a mi també m'agradaria tenir-lo com tu però no tinc temps», els dic: «Oi que teniu temps de mirar la televisió? Doncs si volguéssiu també tindríeu temps per a les flors».

A mi m'agraden els que fan les flors atapeïdes i grosses com unes roses. També hi tinc els geranis que pengen, que nosaltres en diem *gitanillas*. Encara són més forts i resistent que els geranis normals i no deixen mai de fer flors. Enmig dels geranis hi poso testos amb falgueres i una mena de palmera perquè si entre les flors dels geranis hi ha un bon tou de verd l'efecte que fa el balcó és més bonic.

També hi tinc una planta que es diu l'alegria de la casa, fa moltes floretes contínuament si estan en un lloc que el sol no les cremi. Al meu balcó no hi falta mai un gessami.

Quan vivia a Andalusia la meua casa era senzilla però molt neta i tenia el portal i la façana plens de flors. No m'explico com pot ser que a Santa Coloma on vivim tantes famílies d'Andalusia hi hagi tants balcons sense flors. Allí compiem les veïnes per veure qui tenia més plantes i qui tenia les flors més boniques, sentíem l'orgull de poder lluir d'una mena de jardí a casa. Si poséssim més flors als balcons la ciutat seria més bonica i més agradable. Vull afegir que la satisfacció que em dona el meu balcó compensa sobradament el treball que dedico a les meves plantes. Jo aniria totes les setmanes i, per què no?, també els senyors a posar flors als seus balcons. (Paqui Arenas Bermúdez és mestressa de casa i viu al Fondo).

EL RACÓ DE LA LECTURA ■ Llibres per triar i remenar durant les vacances

L'estiu és una època propícia per embarcar-se en emocions literàries. El temps lliure, el bon temps i la relaxació pròpia de les vacances afavoreixen les lectures i el temps per a la cultura en general. De la mà dels savis consells de Marcel Proust fem un recorregut per una selecció de lectures estivals. La formen cinc blocs: els clàssics, l'humor, la natura, la biografia novel·lada i els personatges femenins.

«Sobre la lectura» a l'estiu

«En la lectura, l'amistat torna de sobte a la seva primera puresa», afirma Proust

JOAQUÍN J. PÉREZ
 ■ Dut pel compromís d'escriure unes ratlles entorn de les vacances i els llibres, he cercat inspiració en un breu assaig de Marcel Proust *Sobre la lectura* (Quaderns Crema, 1996). Val a dir que l'escriptor francès coneix en profunditat el tema, sobretot per l'extensió de la seva monumental *A la recerca del temps perdut* (Columna, 1990). «Qui no recorda com jo aquelles lectures fetes en temps de vacances, que amagàvem, successivament, en totes aquelles hores del dia que eren prou tranquil·les i prou inviolables per poder donar-los asil.» Proust evoca, en les primeres pàgines, aquells dies de la infantesa on es barrejaven els llibres i les hores.

El menjador, l'hora de dinar, els avis, la migdiada, l'habitació, el carrer que s'estén més enllà de la finestra, els jocs vora el riu o el moment d'anar a dormir són retratats amb un estil costumista i força descriptiu. Proust deixa que aflueixin a la memòria objectes, converses i sentiments que envolten aquests moments del dia. I sempre present, fent de separació comuna entre tots ells, la lectura.

Proust, per defensar que les lectures de vacances «sobretot deixen en nosaltres la imatge dels dies en què les vam fer», es posa com a exemple. No és el contingut del llibre, que s'entesta a desxifrar, la imatge que més empremta li deixa, sinó tots els paisatges, els objectes i les persones que l'envolten mentre llegeix. Taltant com si visqués dues vegades les vacances, proposa que tots subscriuríem de grat: la primera, durant els dies d'estiu i la segona,

Proust fa una reflexió sobre la lectura i l'ús i el profit que en poden treure els homes. Foto: GRAMA.

cada cop que rellegim les nostres lectures estivals.

És bonic creure que la lectura, «aquest plaer ardent i ponderat a la vegada», té aquest poder que ens fa ser més feliços i viure més intensament. Ara que el juliol s'apropa i el temps per llegir augmenta, podem fer la prova per veure si Proust té raó en les seves afirmacions sobre la lectura. Primer de tot, recomano un llibre de Marcel Proust o de qualsevol autor. N'hi ha tants per triar i remenar que n'he agrupat uns quants en cinc blocs temàtics.

Per on comencem? Pels clàssics. *Els contes de Canterbury* de Chaucer, *Tirant lo Blanc* de Joanot Martorell, qualsevol dels drames de William Shakespeare o, per als més atrevits, *El Quixot* de Cervantes.

Aquelles persones que pensen que la seva vida és una vall de llàgrimes poden redimir-se mitjançant un llibre d'humor. N'hi ha de tota mena: *Sin noticias de Gurb* d'Eduardo Mendoza, *La vida difícil* de Slawomir Mrozek, *Pantaleón y las visitadoras* de Mario Vargas Llosa, *Gràcies per la propina*

de Ferran Torrent...

Aquells lectors que estableixen un contacte molt estret amb la natura el poden perllongar fins a la lectura. *La lluvia amarilla* de Julio Llamazares, *Un viejo que leía novelas de amor* de Luis Sepúlveda, *El lenguaje de las fuentes* de Gustavo Martín Ganzo o qualsevol obra de Miguel Delibes són llibres on la natura té un paper important.

Hi ha qui rebutja la novel·la perquè és ficció. A la selecció d'autobiografia novel·lada que proposo no li podran posar cap objecció.

L'amant de Marguerite Duras, *Tiempo de guerras perdidas* de J.M. Caballero Bernal... El darrer bloc l'he agrupat sota un tema: els personatges femenins. Són llibres on les dones juguen a primera fila. *Esperando un respiro* de Terry McMillan, *Malena es un nombre de tango* d'Aludena Grandes, *Los cinco sentidos secretos* d'Amy Tan...

Tornant a Proust, cal acompanyar l'estiu amb aquests o altres suggeriments perquè val la pena «... aquesta amistat pura i tranquil·la que és la lectura».

Sis mesos de Punt de Llibres

GRAMA
 ■ Per facilitar la tria del llibre d'aquest estiu recollim els títols que Grama ha anat recomanant en aquesta secció. Són aquests: *Madame Bovary*, de Gustave Flaubert, «una història de passions corosives»; *Los restos del día*, de Kazuo Ishiguro, «retrat de la decadent aristocràcia anglesa»; *Jane Eyre*, de Charlotte Brontë, «història de la rebel·lia d'una dona»; *Eloisa y Abelardo*, de Régine Pernoud, «el triomf de l'amor sobre l'adversitat»; i *Seny i sensibilitat*, «un al·legat contra la hipocresia i tibantor social». També hem publicat recomanacions de lectures fetes per diversos lectors.

Heus-les ací, per ordre d'aparició: *Un viejo que leía novelas de amor*, de Luis Sepúlveda, recomanat per Argimiro Segura; *El pare*, d'August Strindberg, per Rodolfo del Hoyo; *Historias de mujeres*, de Rosa Montero, per Encarna Hellín; *La sonrisa etrusca*, de José Luis Sampedro, per Alba Gómez; *Contes per a nens i nenes políticament correctes*, de James Finn. Segons Jordi Valls «és un llibre molt bo. Posa en evidència i ridiculitza actituds com el masclisme, el racisme, etc»; *D'Europa als homes*, de J.M. Esquirol. El recomanava Noemí Ubach perquè és un text que «ens interpel·la i és suggeridor», ens pregunta que n'hem fet, de la rica herència europea; Montserrat Rubio triava *Las personas del verbo*, de Gil de Biedma, «un llibre de versos molt clar, aparentment molt senzill, però que és molt profund», sensible i pròxim; *Zipper y su padre*, de Joseph Roth. La ressenya la feia Paco Gallardo; li agrada l'autor «per la seva agudeza i pel coneixement que té dels ressorts ocults que mouen els individus»; Carme Molina recomanava el *Diari* d'Anna Frank, per les «ganes de viure d'una noia de 13 anys que es superposen a una situació de por extrema»; Dora Julián va optar per *Los renglones torcidos de Dios*, de Luca de Tena. «Amb la lectura d'aquest llibre he conegut com és per dins un manicomio»; Anna Maria Mansilla va ressenyar *Paula*, d'Isabel Allende: «És el relat de la impotència d'una mare davant la mort de la seva filla»; *Los pilares de la tierra*, de Ken Follet, és la novel·la que va triar Susi Díaz Bastida. Tot i que l'obra és extensa, «la lectura resulta fàcil, l'enganxa de bon començament i no la pots deixar»; Josep Villegas va parlar de *El món de Sofia*, de Jostein Gardner, que, «d'una manera molt amena, et dona una visió força completa de la filosofia de més de dos mil anys d'història»; i Juan Carlos Saiz va fer la ressenya d'una obra breu, *L'amic rebotat*, de Fred Uhlman, que no dubta a qualificar d'«obra mestra». A la llista només cal afegir els tres llibres que apareixen en aquesta mateixa pàgina. I, naturalment, els recomanats per Joaquín J. Pérez, en l'escrit més extens d'aquest mateix Punt de Llibres.

«Èdip Rei», de Sòfocles

MANUEL LÓPEZ

Segons alguns autors, és la primera novel·la de detectius de la història de la literatura. Una misteriosa pesta assola la ciutat de Tebes. El seu rei, Èdip, consulta l'oracle del déu de l'endeveniment, Apol·lo, per esbrinar les causes de la plaga. Apol·lo contesta que la causa de la pesta és un crim comès en el passat.

Èdip assumirà la investigació sense sospitar que aquesta tindrà conseqüències nefastes per a ell. Ens trobem davant de l'equivalent grec del mite hebreu que parla de l'arbre del coneixement del bé i del mal i de les limitacions que Jahvè va posar al coneixement humà.

La grandesa humana consisteix a assumir les pròpies limitacions, com fa Èdip. Aquest és el missatge que Sòfocles va saber veure i que ningú, després d'ell, ens ha sabut transmetre de nou. (Manuel López Priego estudia filologia clàssica a la Universitat de Barcelona i viu a la Salut Alta, a Badalona)

«Una conxorxa d'enzes», de John Kennedy Toole

DIEGO ALONSO

L'obra reflecteix la relació amor-odi que tot individu manté amb la societat en què es desenvolupa. La societat margina el que és diferent, i el que és diferent es revolta contra allò que el margina, com un peix que es mossega la cua. La societat aliena l'individu, el converteix en un paranoic, en egoista, fins al punt que

l'individu viu en la pròpia carn la contradicció entre el desig de beneficiar els seus conciutadans i la necessitat imperiosa d'oblidar-se d'ells i buscar el propi benefici, sovint a desgrat del proïsme. És la contradicció interna de tot ésser humà, la seva complexitat vital inexcusablement potenciada per una societat que no sap tenir cura dels seus fills. És ella la que, lluny de potenciar les nostres qualitats, fa de nosaltres uns marginats. Aquesta novel·la —acabada per la mare de l'autor— és l'obra pòstuma d'un autor que va posar fi a la seva vida de molt jove. (Diego Alonso és desocupat i viu a Santa Rosa)

«Crim a Sant Jeroni», de Jordi Varela

JORDI VALLS

El passat 14 de juny vaig tenir l'oportunitat de presentar el llibre de Jordi Varela. En recomano la lectura no només als lectors joves, als quals va dirigit, sinó a tot hom que vulgui compartir una aventura trepidant que té lloc en un paisatge que és el nostre i que, gràcies a Jordi Varela, recuperem una mica més. Com diu l'autor, és una història d'amor, valenta i tendra, que té com a escenari Santa Coloma de Gramenet. El moment clau de la narració es desenvolupa a Sant Jeroni de la Murtra, lloc que desgraciadament queda massa lluny i oblidat. Trobo molt interessant el tractament que Jordi Varela fa del paisatge. Hi ha un paral·lelisme amb l'obra de Josep Sol. A més, és una obra desmitificadora. Varela és crític amb el món de la policia i dels funcionaris i fins i tot amb la família. Estic segur que els que llegeixin el llibre s'ho passaran molt bé. (Jordi Valls és escriptor, viu al Centre)

RELATS DE SANTA COLOMA DE GRAMENET ■ Capítol VI (i últim)

La novel·la *El fantasma del parc d'Europa* arriba al seu darrer capítol després de mig any. En l'episodi anterior l'expolicia Arsenio López va detenir el protagonista del relat, Josep Lluís Vidal, acusant-lo de ser l'autor material de l'assassinat de la Niña a la plaça dels Enamorats. Vidal, que va entrar en el cas per ajudar un amic colomenc fotògraf de professió, pot acabar a la garjola si no apareixen a darrera hora proves o testimonis que l'exculpin.

Assassinat per penediment

SAMUEL BLANCO

Havia de ser un malson, com el dia que somiava que en López em perseguia pel carrer Major. Aquell cop la sang es va transformar en orina, ara no hi hauria tanta sort. No, no hi hauria sort. El cap em feia molt de mal i allò era real. La policia havia fet bé la seva feina. Recolcat contra una paret de la comissaria, em preguntava si, com a les pel·lícules nord-americanes, podria dir allò de «tinc dret a fer una trucada». Ni pensar-ho.

Deurien haver passat un parell d'hores des que els agents de López m'havien detingut a la porta de casa. Durant tot aquest temps havia tingut oportunitat de reflexionar sobre tot el que havia passat. López deia que tenia un testimoni que assegurava haver-me vist a la plaça dels Enamorats la nit que van matar la Niña. Potser sí que hi era, o potser havia estat tot plegat un altre dels meus malsons...

La porta es va obrir de cop. Dormia. Havia perdut la noció del temps. Deuria formar part del joc.

—Buenos días señor Vidal.

—Ja és de dia?
—Quisàs... Le tenemos Vidal.

—No té res, ni proves, ni testimonis, és un farol.

—Lo vieron en la plaza dels Enamorats la noche del crimen. Le vieron matarla.

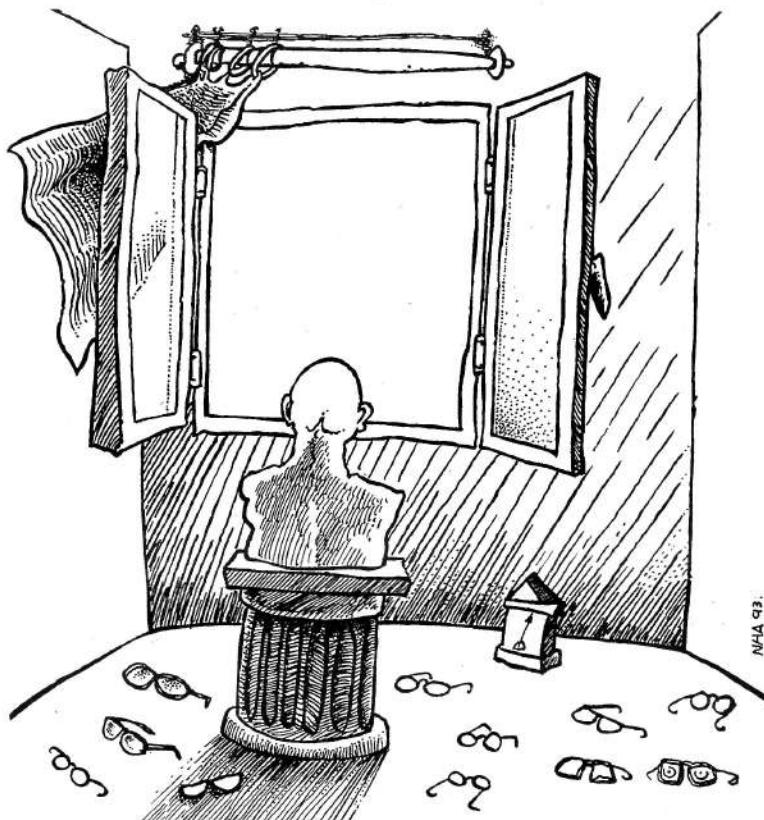
—Jo no hi era i vostè no té cap testimoni.

—Antes de ponerlo en manos del juez me gustaría saber porque lo hizo.

—Com haig de dir-li; no hi tinc res a veure.

—Un hombre estaba con ella. Usted salió en su busca. La encontró, discutieron, usted perdió los nervios y la mató.

—Era un altre home, jo...— i de cop i volta ho vaig entendre tot. Un altre home. Només podia ser Rosendo Gómez. El capellà havia estat parlant amb la Niña abans

NBA 93

que ella marxés precipitadament del parc d'Europa. Era l'únic que sabia on havia anat. Ell... o López.— Jo la perseguia en un taxi, però vostè sabia on anava. Potser és qui la va matar...

—Lo siento, yo soy de los buenos.

—Per què li va dir que marxés?

—No le hubiera servido de nada hablar con ella.

—Estic detingut?

—Digamos que se ha ofrecido a cooperar.

—Doncs, en aquest cas, doni per acabada la meua cooperació— vaig agafar les meves coses i vaig sortir per la porta. Estava espantat, però demostrar-ho li hauria proporcionat l'oportunitat de continuar collant-me. No em va deturar.

A fora encara era de nit. López havia intentat enganyar-me, aprofitant-se que encara estava desorientat. No havien passat més de quatre hores, cinc com a molt. Al fons del meu cap una idea anava guanyant consistència: Rosendo Gómez era l'home que estava amb la Niña a la plaça dels Enamorats. Demostrar-ho, però, era pràcticament impossible. Només hi havia una manera d'averiguar-ho, per estúpida que semblés, preguntar-li. No tenia res a perdre.

Gómez no estava a casa. Malgrat que l'hora era força intempestiva vaig aconseguir convèncer la portera que era un dels molts seminaristes que recorrien, fos l'hora que fos, a la recerca del consell del conegut

capellà colomenc. De fet, vaig aconseguir que m'obris la porta amb l'excusa que necessitava urgentment un paquet que m'havia deixat a casa seva. La casa era austera. Les parets feia força temps que no es pintaven. Els mobles eren vells. No hi havia gaires quadres penjats. Només una imatge d'un Sant Crist. Al costat d'una televisió en blanc i negre s'amuntegaven un grapat de diaris. Els prestatges del menjador estaven atapeïts de llibres. Clàssics espanyols i les obres completes de Shakespeare. Vaig obrir un calaix i hi vaig trobar una carta, una carta signada Mariana. No vaig tenir temps de res més. La portera em va recordar l'hora. Vaig acomiadar-me després de dir-li que no havia trobat el que buscava. Ella remugava i maleïa, mentre jo baixava escales avall.

«No he pogut deixar d'estimar-te. Tu m'has deixat per una altra. No t'ho perdonaré mai. Sempre hauràs de viure amb aquest pes sobre la teva consciència. Mariana no s'havia suïcidat perquè l'hagués deixat el marit, s'havia suïcidat perquè Rosendo Gómez

Il·lustració: GRAMA.

l'havia deixat d'estimar... per estimar-ne una altra. I ella havia tornat al parc d'Europa per recordar-li.

Rosendo Gómez estava assegut en un dels bancs del parc d'Europa. M'hi vaig asseure al costat, li vaig tornar la carta i li vaig preguntar perquè havia mort la Niña. Em va mirar, com si jo no fos res més que un altre espectre: «Ella era l'altra». Em va explicar que l'havia morta per remordiments, com una mena d'acte de penediment envers l'estimada que havia deixat morir. La Niña era la víctima innocent.

Les llums del cotxe patrulla es van allunyar mentre jo continuava assegut al banc del parc; mentre, al fons, una ombra de color blanc s'esvaïa.

CREAMOS CLIMAS A MEDIDA

pasc, s.a.

C/ Àmerica, 23
Santa Coloma de Gramenet

SERVICIOS Y
SISTEMAS DE
CLIMATIZACIÓN

☎ 391 01 61

TRANE™

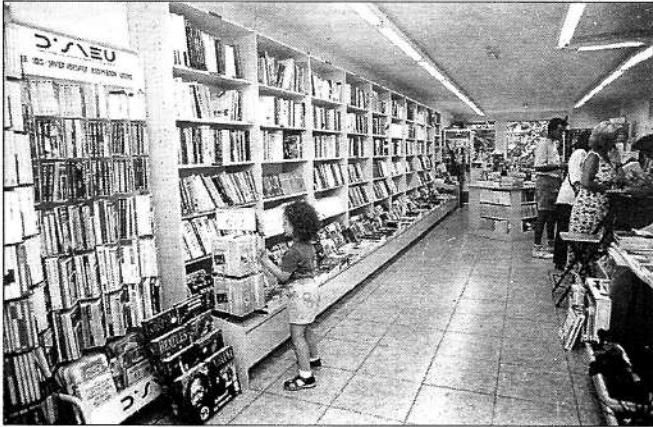
AIRE ACONDICIONADO

Distribuidor oficial en Sta.
Coloma, Badalona, St. Adrià,
Montcada y Cerdanyola.

¡¡ Llámenos!! Nuestros expertos le resolverán cualquier duda sobre calefacción y aire acondicionado

Llibreria
"Carrer Major"
Llibres

Carrer Major, 13
Telèfon 385 58 42
SANTA COLOMA DE GRAMENET

1956 - 1996

CERÀMIQUES I SANITARIS

- MATERIALS CONSTRUCCIÓ
- REVESTIMENTS
- PAVIMENTS
- SANITARIS
- AIXETES
- COMPL. BANY I CUINA

40è Aniversari

President Lluís Companys, 22 · Tel. 386 19 09
08921 **STA. COLOMA DE GRAMENET**

Gran de Sant Andreu, 174 · Tel. 346 74 67
08030 **BARCELONA**

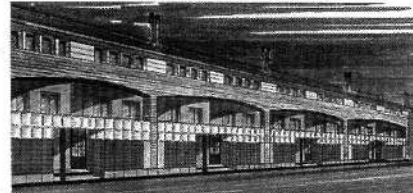
Pg. Llorenç Serra, 34 · Tel. 386 43 12
08921 **STA. COLOMA DE GRAMENET**

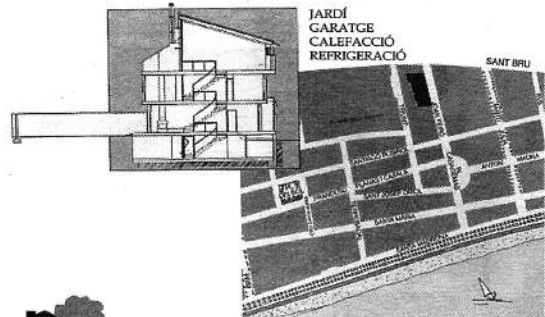
SEGUROS FERNÁNDEZ

**Especialistas en todo
tipo de seguros.**

Av. Santa Coloma, 24, 1º, 2ª
Tel. 385 42 12 - 386 35 57
Santa Coloma de Gramenet
(Barcelona)

**HABITATGES
UNIFAMILIARS
ALT ESTÀNDING
A LA VORA DEL MAR**

**EDIFICIS
MAYNOU.SL**

Plaça de la Vila, 3
Tel. 389 14 05
Badalona

Promou: EDIFICIS IMBREX, S.L.

EL BALCÓ DELS JOVES ■ Berta Núñez Folch

«La meva vida és L'Avalot»

ROSA M. MARTOS

El diccionari defineix una persona que tot ho fa anar en renou amb la paraula «avalot». En aquest context, el mot «renou» significa agitació, bullicia, moviment de coses que es porten d'un lloc a l'altre. Mai un mot no ha definit amb tanta exactitud la persona i la seva professió. La Berta Núñez és actriu a la vegada que manipuladora de paper i cartró, especialista en muntatges pirotècnics, creadora d'espais escenogràfics, dissenyadora de vestuari... En definitiva, artesana de tot allò que es pugui inventar per crear l'ambient màgic que caracteritza i identifica la seva feina. No és estrany, doncs, que formi part intrínseca de L'Avalot, un col·lectiu que recorre la península Ibèrica des de fa una dècada amb els seus espectacles pirotècnics. A banda, ha estudiat magisteri i ha exercit la seva especialització en educació infantil.

La Berta fa mitja vida que està vinculada a les arts escèniques. Aquesta vinculació va estretament lligada a la ciutat de Santa Coloma i la seva gent. Va ser un grup molt concret de joves colomencs, els que van constituir, el 1983, la Colla de Diables de la ciutat i van muntar el primer correfoc per les festes d'hivern. Durant un parell d'anys el grup manté els seus objectius, fins que una part dels membres planteja la possibilitat de constituir una petita empresa dedicada a la fabricació de màscares i capgrossos, mentre que uns altres aposten per ampliar les propostes teatrals. De l'escissió sorgeixen dos grups: La Colla Vella de Diables i L'Avalot.

—Comenceu aleshores amb un projecte professional?

—«Sí, malgrat que únicament comptàvem amb els productes artesans que podíem vendre a les botigues i les poques actuacions que anàvem fent. Ens ho combinàvem amb altres feines com va ser el meu cas, quan encara feia classes, perquè no ens donava per menjar. De mica en mica, va tirar endavant, vam presentar l'espectacle infantil *Elitres* i vam decidir unificar la part de teatre i la de construcció, cobrar un petit sou i viure de la nostra feina... fins ara.»

—Què són els espectacles a mida?

—«Mira, ens hem especialitzat sobretot en espectacles de carrer, pirotècnia de gran format i muntatges puntuals per llocs concrets on has de conèixer l'espai i les seves

característiques. Però també tenim espectacles de sala com *Madame Dugongo*, i cada vegada treballem més com a escenògrafs per a altres grups, vestuaris, etcètera. Un altre

aspecte que s'ha de destacar és el tècnic, so i llums, que també dissenyem per a altra gent. Crec que ens n'anem sortint perquè toquem diverses coses a la vegada i perquè tenim coneixements de diferents àmbits.»

Atualment, L'Avalot el componen quatre persones: Dulce Núñez, Jaume Baliarda, Miquel Albella i Berta Núñez, amb la col·laboració permanent d'Antonio Buil. Molts dels antics companys participen també amb el grup en les sortides que precisen de més personal.

—Què puc fer perquè em parlis de tu mateixa?

—«És quelcom impossible. La meva vida és L'Avalot. Realment no tinc una altra vida pròpia. És a dir, sóc colomenca de tota la vida i visc amb parella, la qual també forma part del grup. És la forma de vida que he escollit.»

Mentrestant, la Berta estudia cant des de fa quatre anys, i se sent prou satisfeta de formar part de la comissió de programació de l'Ateneu de Nou Barris, on s'encarrega de l'apartat de teatre. Juntament amb una altra colomenca, Petri Jiménez, del grup de teatre Lauta, porta també la coordinadora d'un treball que es desenvolupa amb diferents poetes d'aquell barri barceloní.

—És cert que L'Avalot és més reconegut a la resta d'Espanya que a Catalunya i, fins i tot, a Santa Coloma?

—«Aquesta és la nostra experiència, i també la de molts altres colomencs. M'agradaria que els polítics entenguessin que hi ha molta gent que no fa les coses per diners, gent que fa propostes i les pot dur a terme, gent que no està demanant res més que suport. Fa molts anys que he captat aquest malestar que es fa palès en una sensació d'impotència davant la resposta que trobes. Hem d'aconseguir canviar la mentalitat sobre el que volem que sigui la cultura i el lloc que ha d'ocupar en les nostres prioritats. Santa Coloma de Gramenet pot estar ben satisfeta de ser una ciutat on, sigui pel que sigui, no manquen les propostes escèniques i que aquestes sorgeixen del no res a tots els sectors de la nostra població.»

La jove actriu colomenca Berta Núñez, fotografiada mentre treballa a la casa on el grup de teatre L'Avalot elabora les seves creacions. Núñez considera que que s'ha de valorar molt i molt l'empenta dels prop de vint grups de teatre que es belluguen a la ciutat, i que se'ls ha de donar tot el suport que es mereixen. Foto: GRAMA.

BERTA NÚÑEZ FOLCH

Edat: 35 anys.

Professió: Actriu.

Trajectòria: Actriu de L'Avalot Teatre.

FERROLAN

El súper de la construcció